

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

29. ČÍSLO / IX. ROČNÍK

7,50 Kč (10 Sk)

22. ČERVENCE 2001

Z obsahu:

**Pout', která mi ležela
na srdci**

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
4. 7. 2001
- strana 2 -

Zdravím tě, Ukrajině!

Z projevu Svatého otce
na letišti Borispil
v Kyjevě 23. června 2001
- strana 4 -

**Můj Roman zvolil
mučednictví**

Blahoslavení
řeckokatoličtí kněží
- strana 5 -

Měl jsem vás rád...

Homilie G. Coppy
při mši svaté na
rozloučenou
- strana 6 -

Muž s profilem

- strana 7 -

**Reformace
a antijudaismus**

Massimo Borghesi
- strana 8 -

**Rodina a společnost –
pohled do budoucnosti**

Příčiny a následky
»demografické zimy« (2)
- strana 10 -

**Evropská unie ANO,
nebo NE?**

- strana 13 -

Objímám vás, drazí Ukrajinci, od Doněcka až po Lvov, od Charkova k Oděse a Simferopolu! Ve slově Ukrajina je ozvěna velikosti vaší vlasti s její historií, svědectví jejího jedinečného poslání na rozhraní a v bráně mezi Východem a Západem.

Jan Pavel II. na letišti Borispil v Kyjevě 23. června 2001

Pouť, která mi ležela na srdci

Chtěl bych dnes spolu s vámi znovu projít etapami **apoštolské cesty**, kterou jsem mohl uskutečnit v uplynulých dnech **na Ukrajině**. Měla se tak vzdát čest onomu národu, jeho dlouhým a slavným dějinám víry, svědectví a mučednictví.

S velkým pohnutím vzpomínám na **spolubratry biskupy na Ukrajině**, jak východní, tak latinské, které jsem měl to potěšení obejmout v jejich zemi. Shodou okolností byli přítomni četní kardinálové a biskupové z jiných zemí, kteří přišli, aby podali svědectví o své duchovní blízkosti k tomuto tak zkoušenému národu. Spolu se všemi spolubratry v biskupské službě děkuji Pánu za věrnost ukrajinské církve, kterou jsem povzbudil, aby rostla ve společenství a ve spolupráci, bez které by tam nebylo skutečné a účinné evangelizace.

Odsud, z blízkosti hrobu apoštola Petra, toužím poslat ještě **uctivý a bratrský pozdrav** pravoslavné církvi, která shromažďuje na Ukrajině velký počet věřících a která v průběhu staletí obohatila všeobecnou církev svědectvím věrnosti Kristu tolika svých synů.

Obnovuji výraz mé živé vědeckosti **prezidentu republiky** panu Leonidu Kučmovi a dalším státním představitelům, kteří mě přijali s velkou srdečností a připravili všechno pro plný zdar této cesty. Měl jsem možnost projevit jim tyto pocity také v průběhu setkání s **představiteli politického, kulturního, vědeckého a ekonomického světa**, které se uskutečnilo v prezidentském paláci ještě večer v den mého příjezdu do Kijeva. Při této příležitosti jsem poukázal na cestu svobody a naděje, kterou nastoupila Ukrajina po století velmi tvrdých zkoušek, a nyní je povolána, aby lépe upevnila svou národní a evropskou identitu a zůstala přítom zakotvena ve

vlastních křesťanských kořenech.

Kyjev je kolébkou křesťanství ve Východní Evropě. Ukrajina, odkud před více než tisíci lety zazářila na evropském Východě křesťanská víra a civilizace, představuje významnou »laboratoř«, v níž spolu existují východní i ona latinská křesťanská tradice.

Byl to pro mne nezapomenutelný zážitek, slavit v Kyjevě a ve Lvově **slavnostní eucharistické obřady v latinském i byzantsko-ukrajinském ritu**. Bylo to jako prožívat **liturgii »obou plíc«**. Tak tomu bylo na konci prvního tisíciletí, když byla pokřtěna Rus, dříve než nastoupilo rozdělení mezi Východem a Západem. Modlili jsme se společně, aby rozdílnost tradice nebránila společenství víry a církevního života. *Ut unum sint*, slova horoucí Kristovy modlitby zazněla výmluvným způsobem v oné »zemi na rozhraní«, jejíž dějiny nesou krví napsané povolání být »mostem mezi rozdělenými bratry«.

Upozornil jsem na toto zvláštní ekumenické poslání Ukrajiny na setkání s **Všeukrajinskou radou církví** a náboženských organizací. Jejimi členy jsou představitelé církvi křesťanských, islámských a židovských společenství a jiných náboženských vyznání. Jedná se o instituci, která podporuje duchovní hodnoty a vytváří příznivé klima mezi rozličnými náboženskými společenstvími. A to je tím významnější v zemi, která prožila zatěžujícím způsobem **omezování náboženské svobody**. Jak nevzpomenout, že obětí nacistického fanatismu byl vedle mnohých křesťanů i obrovský počet Židů a že i mnoho muslimů bylo pronásledováno za sovětského režimu? Všichni, kdo věří v Boha a odmítají každou formu násilí, jsou povoláni, aby živili neodmyslitelné náboženské

kořeny každého autentického humanismu.

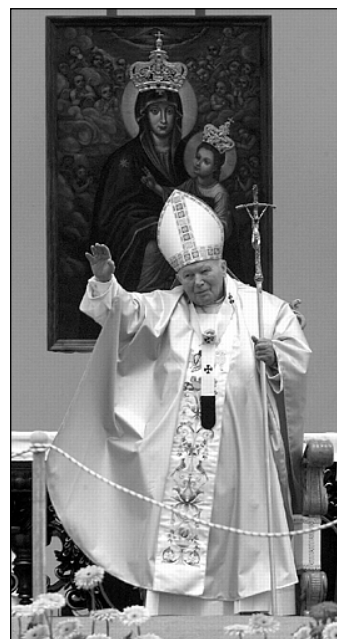
Moje pouť chtěla být také **holdem svatosti** v zemi zvláště krví mučedníků. Ve Lvově, hlavním kulturním a duchovním městě západní části země a sídle arcibiskupa Lubomyra Husara pro řeckokatolíky a Mariana Jaworského pro katolíky latinské jsem měl to potěšení prohlásit za blahoslavené **tricet synů Ukrajiny, jak římských, tak řeckých katolíků**.

Jsou to **biskup Mykola Čarneckyj a čtyřiatřacet druhů, mučedníků**, mezi nimiž je dalších sedm biskupů, třináct kněží, tři řádové sestry a jeden laik, hrdinní svědkové víry během komunistického režimu; **Omeljan Kovč**, kněz a mučedník za nacistické okupace; **biskup Teodor Romža**, horlivý pastýř, který zaplatil životem za svou neotřesitelnou věrnost Petrovu Stolci; **Jozef Bilczewski**, vážený docent teologie a příkladný latinský arcibiskup ve Lvově; **Zygmund Gorazdowski**, kněz a neúnavný apoštol lásky a milosrdenství; **Josaphata Hordashevská**, řeholnice a zakladatelka sester Služebnice Neposkvrněné Panny Marie.

Kež Ukrajina získá obnovený apoštolský zápal z dědictví svatosti, jaké zanechali tito příkladní Kristovi učedníci a také četní další, které tito svým způsobem reprezentují. Jejich dědictví a zvláště ono dědictví mučedníků je třeba pevně strážít a předávat novým generacím.

Tento úkol se týká v prvé řadě **kněží, řeholníků a řeholnic** aktivně zapojených do apoštolátu. Lze si přát, aby bohatý rozkvět povolání zabezpečil nezbytnou výměnu pro účinnou pastorační službu Božimu lidu.

Z toho hlediska je významné, že mezi dvěma obřady blahorečení se uskutečnilo očekávané **setkání s mládeží**. Jí, naději

církve i občanské společnosti, jsem poukázal na Krista: Jen on má *slova věčného života* (Jan 6,68) a vede k pravé svobodě. Symbolicky jsem předal »mladé Ukrajině« **Boží zákon Desatera**, jako kompas nezbytný pro cestu, aby byla na stráž před falešnými idoly hmotného blahobytu a pokušení vyhýbat se vlastní odpovědnosti.

A tak jak se mi vtiskly do mysli i do srdce obrazy z této cesty a jejich jednotlivých etap, prosím Pána, aby požehnal tolika lidem onoho milovaného národa, kteří se věnují službě evangelia a hledání pravého dobra člověka, každého člověka. Myslím v tomto okamžiku na tak četné situace utrpení a nesnázi, a v tom i na uvězněné, kterým posílám svůj horoucí pozdrav, a ujišťuji, že na ně obzvláště pamatuji v modlitbě.

Dobrá předsevzetí jednoho každého svěřuji přimluvě nejsvětější Panny Marie, uctívané v četných svatyních v zemi s něžnou zbožností.

Opakuji ukrajinskému národu své přání prosperity a pokoje a tisknu všechny ve velkém objetí sympatie a náklonnosti. Bůh ať uzdraví všechny rány tohoto velkého národa a vede ho k nové nadějně budoucnosti.

*Bolletino Vaticano 4. 7. 2001
Zvýraznění redakce Světa*

Nejvzácnější chvíle

Zamyšlení nad dnešními liturgickými texty

Marie si vybrala nejlepší úděl

Ježíšova touha setkat se se svými vyvolenými dušemi je tak velká, že nečeká, až ho vyhledají, ale sám přichází, aby byl jejich hostem. Abys nepromeškala tu šťastnou chvíli, kdy *stane u tvých dveří a zaklepe⁽¹⁾*, dbej na to, aby tě rozličné zájmy a záliby nezahlcovaly do té míry, že bys propásla tu šťastnou příležitost *přijmout jej do svého domu*. Dávej proto pozor na směr svých citů, aby touhu po setkání s Pánem ani na chvíli neodsunula jiná touha až na druhé místo. Neboj se přitom, že o něco přijdeš. Co by ti mohlo scházet, jestliže bude tvým hostem ten, který s sebou přináší *bohatství božské dobroty*? S ním a v něm přebývá u tebe to nejpodstatnější: *naděje na věčnou spásu*. Chceš-li se naučit, jak s opravdovým užitekem přijímat Ježíše, popros Lazarovy sestry, aby i tobě poskytl příležitost být hostem v jejich požehnaném a pohostinném domě.

Sleduješ-li chování obou zbožných sester z Betánie, musí ti být nápadné, jak se od sebe liší. Každá z nich zcela po svém odpovídá na jedinečnou okolnost mít u sebe nejvzácnějšího Hosta. Marta ji chápe jako příležitost, aby se osvědčila jako ta nejlepší hostitelka. Chce dát Pánu k dispozici všechno, co má a co umí. Její pečlivost je opravdu příkladná a její horlivost a obětavost nezná mezí.

Marie se však na této službě vzácnému příchodnému vůbec nepodílí. Uctí svého Pána zcela jiným způsobem. Posadí se u jeho nohou a nespustí z něho svůj zrak. V Ježíšově přítomnosti nedokáže myslet na nic jiného. Zdá se, že každou chvíli, kterou by se od něho třeba jen v myšlenkách vzdálila, pokládá za nenahraditelnou ztrátu. Především jí nesmí uniknout ani jediné jeho slovo. I ona dává pro svého Pána beze zbytku všechno, ale zcela jinak než Marta. Marie to činí tak, že vnímá svého Milovaného *celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí⁽²⁾*. Přitom jí ovšem ani na mysl nepřijde, aby se starala o druhé, jak si oni vedou v Pánově přítomnosti, tím méně se pokouší přimět je, aby si počínali podobně jako ona. Marie ti mimoděk ukazuje, kde máš hledat klíč k dokonalé usebranosti. Její bezvýhradná soustředěnost je spontánním projevem její hluboké pokory a vděčné lásky k tomu, který jí dovolil, aby *usedla u jeho nohou*.

Zatímco Marie setrvává tiché v Ježíšově společnosti, pociťuje Marta pojednou, že

úkol, který si v dobré vůli a s nejlepšími úmysly předsevzala, překračuje její síly. Tak tomu bývá nejednou, když si myslíme, že to, co se právě tak velice zalíbilo nám, musí se líbit i Pánu. Netrpělivost a rozmrzelost je neklamným znamením, že jsme v zajetí jen svého vlastního zalíbení. Bůh přece od nás nikdy nečeká to, na co nestačíme. *Bůh není Bohem zmatku, nýbrž pokoje⁽³⁾. Ovocem Božího Ducha je radost, pokoj a trpělivost⁽⁴⁾*.

Za těchto okolností není divu, že se uspěchané Martě jeví zdánlivá nečinnost její sestry zcela nepochopitelná a přímo ji provokuje. Ale všimni si, že samotné Marii nevyčítá její počínání. Usoudila spíše, že se ocitá v obtížích proto, že sám Pán nevěnuje dostatečnou pozornost její pilné aktivitě. Nedokáže ji náležitě ocenit, když si nevšímá, jak zdržuje sestru, která by jí měla pomáhat. *Pane, tobě na tom nezáleží?*

Jestliže ti připadá, že je to od hostitelky troufalost, žádat od nejvzácnějšího Hosta, aby se podřizoval jejím zájmům, uvědom si, že Marta tu ve skutečnosti hlasitě vyslovila to, co sami tak často děláme. Za obtížemi, které jsme si sami přivodili, vidíme samotného Pána, protože máme dojem, že nám nevychází vstříc tak, jak bychom si přáli. Tak jsme zamilovaní do svých představ, až se nám zdá, že by se jim mělo všechno a všichni přizpůsobit, i sám Bůh.

Ale vždyť Pán k tobě nepřichází proto, abys mu, dokonce i před druhými, dokázala, co všechno dovedeš. Čím bys ho mohla překvapit, když všechno, co jsi a co máš, je od něho! Neprokazuješ mu největší pozornost tím, když uznáváš svou nedostatečnost, odevzdáš se mu a otevřeš se dokořán jeho božským darům? I tobě chce říci: *Staráš se o mnoho věcí, a jen jedno je potřebné*. To jediné potřebné je odevzdat svou vůli Pánu. Všechno, co tě příliš znepokojuje a na co sama nestačíš, nevychází z jeho, ale jen z tvé vlastní vůle.

To jediné potřebné je přijmout *tajenné rozhodnutí, o kterém od věků a od pokolení nikdo nic nevěděl, ale které teď bylo odhaleno: Můžeš nejen sedět u Ježíšových nohou, sám Kristus je v tobě, aby tě vedl svou vlastní královskou cestou*. Naslouchej mu pozorně jako Marie, a naučí tě *tajemství své božské dobroty: jak máš na svém těle doplňovat to, co ještě zbývá vytrpět do plné míry k prospěchu jeho těla, tj. Církve*.

Kdo takto jedná, nikdy nezakolísá⁽⁵⁾.

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ srov. Zj 3,20; ⁽²⁾ Lk 10,27; ⁽³⁾ 1 Kor 14,33;

⁽⁴⁾ Gal 5,22; ⁽⁵⁾ resp. žalm 15

Liturgická čtení

1. čtení – Gn 18,1–10a

Hospodin se zjevil Abrahámovi v doubravě Mamre, když seděl za největšího denního parna u vchodu do stanu. Když totiž zdvihl své oči a podíval se, hle – stáli před ním tři muži. Sotva je spatřil, běžel jim vstříc od vchodu do stanu, poklonil se až k zemi, a řekl: „Můj pane, jestliže jsem nalezl přízeň v tvých očích, nepřecházej kolem svého služebníka. Připraví se trochu vody, abyste si umyli nohy, a odpočinete si pod stromem. Přinesu kousek chleba, posílíte se a pak můžete jít dál, neboť proč byste jinak šli kolem svého služebníka?“ Odpověděli: „Nuže, udělej, jak jsi řekl!“ Abraham pospíšil do stanu k Sáře a pravil: „Honně vezmi tři měrice mouky, té nejjemnější, zadělej ji a upeč placky!“ Potom Abraham běžel ke stádu, vzal mladé krmné tele a dal ho služebníkově, aby ho rychle upravil. Pak vzal kyselý i sladké mléko, tele již upravený a předložil jim to. Obsluhoval je pod stromem, zatímco jedli. Zeptali se: „Kde je tvá žena Sára?“ Odpověděl: „Tady ve stanu.“ (Hospodin) řekl: „Vrátím se k tobě napřesrok v tento čas a tvá žena Sára bude mít syna.“

2. čtení – Kol 1,24–28

Bratři! Teď sice pro vás trpím, ale raduji se z toho, protože tím na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap; má z toho prospěch jeho tělo, to je církev. Do jejích služeb jsem se dal, jak to bylo ve shodě s Božím darem, který mi Bůh světil, abych vám plně oznámil Boží slovo, totiž to tajemné rozhodnutí, které bylo skryté od věků a od pokolení, ale které teď bylo odhaleno jeho věřícím: těm Bůh chtěl oznámit, jaké bohatství božské slávy je pro pohany v tomto tajemném rozhodnutí, že Kristus je ve vás, naděje na věčnou spásu. O něm my kázeme, každého člověka napomínáme, každého člověka učíme s veškerou moudrostí, abychom každého člověka učinili dokonalým ve spojení s Kristem.

Evangelium – Lk 10,38–42

Ježíš přišel do jedné vesnice, kde ho přijala do domu nějaká žena jménem Marta. Měla sestru, která se jmenovala Marie. Ta se posadila Pánu k nohám a poslouchala jeho řeč. Marta měla plno práce s obsluhou. Přistoupila k němu a rekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mě má sestra nechala obsluhovat samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“ Pán jí odpověděl: „Marto, Marto! Děláš si starosti a znepokojuješ se pro mnoho věcí. Jen málo je třeba, ano, jen jedno. Marie si vybrala nejlepší úděl, a ten jí nikdo nevezme.“

Zdravím tě, Ukrajině!

Z projevu Svatého otce na letišti Borispil v Kyjevě 23. června 2001

Dlouho jsem čekal na tuto návštěvu a intenzivně jsem se modlil, aby se mohla uskutečnit. Konečně jsem s hlubokým pohnutím a radostí mohl políbit milovanou půdu Ukrajiny. Děkuji Bohu za dar, který mi dnes dopřál. Dějiny nám zachovaly jména dvou římských pontifiků, kteří v dávné minulosti dospěli až do těchto míst: sv. Klement I. na konci 1. století a sv. Martin I. v polovině 7. století. Byli deportováni na Krym, kde zemřeli jako mučedníci. Jejich současný nástupce naopak přichází mezi vás v kontextu slavnostního přijetí s touhou stát se poutníkem do slavných chrámů Kyjeva, kolébky křesťanské kultury celého evropského Východu.

Přicházím mezi vás, drazí ukrajinští občané, jako přítel vašeho vznešeného národa. Přicházím jako bratr ve víře, abych objal tak velké množství křesťanů, kteří uprostřed všeho nejtvrďšího soužení zachovali příslušnost víře a Kristu. Přicházím puzen láskou, abych vyjádřil všem dětem této země, Ukrajině-

cům všech příslušností kulturních či náboženských, svou úctu a své srdečné přátelství.

Zdravím tě, Ukrajině, odvážně a vytrvalý svědku věrnosti hodnotám víry. Kolik jsi vytrpě-

la, aby sis vydobyla ve svízelných chvílích svobodu ji vyznávat!

Vracejí se mi na mysl slova apoštola Ondřeje, který podle tradice řekl, že vidí zářit nad pahorky Kyjeva Boží slávu. A to se skutečně stalo v pozdějších staletích křtem knížete Vladimíra a jeho lidu. Ale víze, kterou měl apoštol, se netýká pouze vaší minulosti; ona se promítá

i do budoucnosti této země. Zrakem srdce se mi zdá, jako bych totiž viděl, jak se na vaši zemi vylévá požehnání nového světla: světla, které se uvolňuje obnoveným potvrzením volby učiněné v dávném roce 988, kdy byl zde přijat Kristus jako *Cesta, Pravda a Život* (srov. Jan 14,6). (...)

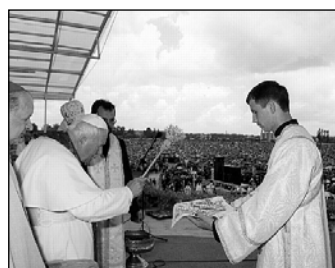
Jak nesmírné břemeno utrpení jste museli snášet v uplynulých letech! Ale nyní reagujete s nadšením a znovu se shromažďujete, abyste hledali světlo a posilu ve své slavné minulosti. Vaším záměrem je pokračovat s odvahou v úsilí hlásat evangelium, světlo pravdy a lásky pro každou lidskou bytost. Odvahu! Je to záměr, který vám dělá čest, a Pán vám jistě neodepře milost, abyste jej mohli naplnit.

Jako poutník pokoje a bratrství očekávám, že budu přijat přátelsky také těmi, kteří nepatří ke katolické církvi, ale mají srdce otevřené k dialogu a spolupráci. Toužím je ujistit, že jsem nepřišel se záměry prozelytismu, nýbrž abych vydal svědectví o Kristu, spolu se všemi křesťany všech církví a církevních společenství pozvat všechny syny a dcery této vznešené země,

aby obrátili svůj pohled k tomu, který dal svůj život za spásu světa.

V tomto duchu zdravím srdečně především předražené pravoslavné bratry v biskupské službě, mnichy, kněze a věřící, kteří tvoří většinu v této zemi. Vzpomínám s potěšením na vztahy mezi církví Říma a církví Kyjeva, které v průběhu dějin zaznamenaly světlá období: když se k nim díváme, cítíme se povzbuzeni v naději na budoucí, stále zřetelnější cestu k úplné jednotě.

Byla zde bohužel také období smutná, ve kterých byl obraz Kristovy lásky zatemněn: hluboce sklonění před společným Pánem přiznáváme své viny. Zatímco žádáme o odpuštění omylů, kterých jsme se dopustili v dávné i nedávné minulosti, ujišťujeme ze své strany, že odpouštíme všechny utrpené křivdy. Ze srdce stoupá živá naděje, že omyly minulé doby se nebudou opakovat v budoucnosti. Jsme povoláni, abychom byli Kristovými svědky

a abychom jimi byli společně. Vzpomínka na minulost nechť nám nebrání v cestě ke vzájemnému poznávání, které přeje bratrství a spolupráci.

Svět se právě rychle mění: to, co bylo včera nemyslitelné, dnes se jeví na dosah ruky. Kristus nás všechny vyzývá, abychom obnovili v srdci pocity bratrské lásky. Když se podvolíme lásce, můžeme s Boží pomocí přetvořit svět.

Můj pozdrav konečně patří také všem ostatním občanům Ukrajiny. I přes rozličnou příslušnost kulturní a náboženskou je zde prvek, který vás všechny

spojuje, nejdražší Ukrajinci: sdíleli jste stejné historické události, stejné naděje i zklamání, které s sebou přinesly. V průběhu staletí zažil ukrajinský národ velmi tvrdé a zničující zkoušky. Jak nepřipomenout, když zůstaneme jen v oblasti právě skončeného století, soužení dvou světových válek, opakovaná období bída, ničivé přírodní kalamity a přesmutné události, které po sobě zanechaly miliony mrtvých? A obzvláště pod útlakem totalitárních režimů, jako komunistického a nacistického, byl národ vystaven nebezpečí, že ztratí svou vlastní národní, kulturní a náboženskou identitu, a musel se dívat, jak je decimována intelektuální elita, strážce občanského a náboženského dědictví národa. Nakonec došlo k radioaktivní explozi v Černobylu s jejími dramatickými a nelidstnými důsledky pro prostředí a život tolika lidských bytostí. Ale právě proto začala tím rozhodněji obnova. Ona apokalyptická událost, která předurčila váš národ, aby se zřekl nukleárních zbraní, přiměla také občany k energickému probuzení a pohnula je, aby vstoupili na cestu odvážné obnovy.

Je těžké vysvětlit prostě jen lidskými silami epochální proměny posledních desetiletí. Ale ať už je vysvětlení jakékoliv, je jisté, že z těchto zkušeností vytryskla nová naděje. Je důležité, aby naděje, které nyní pulzují v tolika srdcích, především mezi mladými, nebyly zklamány. Za přispění všech je nyní naléhavě třeba podporovat ve městech i na venkově Ukrajiny rozkvět

nového, autentického humanismu. To je sen, který váš velký básník Taras Ševčenko vyslovil ve slavném textu: »...už tu nebudou nepřátelé, ale bude zde dítě, bude zde matka, bude zde národ na zemi!«

Objímám vás, drazí Ukrajinco, od Doněcka až po Lvov, od Charkova k Oděse a Simferopolu! Ve slově Ukrajina je ozvěna velikosti vaší vlasti s její historií, svědectví jejího jedinečného poslání na rozhraní a v hraně mezi Východem a Západem. V průběhu staletí byla tato země privilegovanou křižovatkou různých kultur, bodem setkání duchovního bohatství Východu i Západu.

Ukrajina má vysloveně evropské vlohy, zdůrazněné také křesťanskými kořeny vaší kultury. Je mým přáním, aby tyto kořeny mohly posílit vaši národní jednotu a zajistily obnovu, kterou uskutečňujete, životní mízu autentických a vzájemně sdílených hodnot. Kež tato země pokračuje v rozvoji svého vznešeného poslání s hrdostí, kterou vyjádřil již jmenovaný básník, když napsal: »Není na světě jiné Ukrajiny, není zde jiného Dněpru!« Národe, který obýváš tuto zemi, nezapomeň na to!

S duší naplněnou těmito myšlenkami dělám první kroky na návštěvě, po které jsem horoucně toužil a která dnes šťastně začala. Kež vám Bůh žehná, drazí obyvatelé Ukrajiny, kež chrání vždy vaši milovanou vlast!

L'Osservatore Romano
24. 6. 2001

Můj Roman zvolil mučednictví Manžel i tchán Neonily, řeckokatoličtí kněží, jsou dnes blahoslavení

Jaké jsou to pocity, být přítomen slavnosti, při které jsou manžel a tchán prohlášeni za blahoslavené a pozdviženi k účtům oltáře? Neonila Lyková sklání svou šedivou hlavu s povzdechem: »Ode dneška má naše rodina dva ochránce v nebi.«

Jan Pavel prohlásil ve Lvově 27. června 2001 za blahoslavené 27 mučedníků, obětí nacistické a bolševické okupace. Je zde ještě mnoho svědků, kteří si na ty časy pamatují. V první řadě před oltářem sedí 36 rodinných příslušníků nových světců. V jejich seznamu se nacházejí také jména Romana Lyska a jeho otce Vladimíra, dvou řeckokatolických kněží.

Paní Neonile se svírá srdce, kdykoliv se jí dotazují na jejího manžela, který byl zabit v roce 1949. »Dnes však se bolest změnila, je to jako porodní bolest,« říká s očima plnými slz. »Z našeho utrpení se stalo něco velkého, co jsem si nikdy neuměla ani představit.«

Není snadné vyprávět o svém vlastním životě, zvláště když byl stále doprovázen přítomností svatosti, která je nakonec korunována mučednictvím. Neonile Lyskové je dnes 79 let. Vytahuje starou černobílou fotografii, na které vidíme hezkého mladíka a vedle něho něžnou dívku. Je to fotografie z jejich svatby v roce 1938, kdy bylo Neonile 16 a Romanovi 24.

»Měl v hlavě pevné rozhodnutí stát se knězem. Ukončil studium teologie s vyznamenáním a cítil se blízko svého cíle. Ale Galícii, která dosud byla pod polským panstvím, potkalo něco ještě horšího. V roce 1939 bolševici okupovali východní Polsko včetně Lvova a řeckokatolický biskup ordinaci odložil. V očekávání lepších časů věnoval se Roman vyučování.«

Po dvou letech se stal knězem a farářem v Blecetu, vesnici ne-

daleko Lvova. V roce 1946 začala sovětská vláda pronásledovat řeckokatolickou církev. Lysko se rozhodl, že odejde do své rodné oblasti u Horodoku.

»Nícméně stále vykonával svůj pastorační úřad a nedělal si mnoho problémů. Křtil na dvorech domů, sezdvával v lese, sloužil mše po vesnicích v soukromých domech za zavřenými okenicemi, na stolech s koláči a vodkou, aby to vypadalo jako rodinná slavnost, kdyby nečekaně vpadli agenti NKVD.« - »Neměla jste strach?« - »Já hrozný, ale můj manžel ne. Vracel se domů v dobré náladě, že se podařilo sloužit mši svatou s tolika věřícími.« - »Neradila jste mu, aby byl opatrný, nikdy jste mu nebránila?« - »Byl to hodný člověk, nikdy nezvedl svůj hlas. Ale byl umíněný jako jeho otec.«

Vladimír Lysko byl kanovníkem ve Lvově a v roce 1946 chtěl být přítomen na pseudosynodu, který měl rozhodnout o začlenění řeckokatolické církve do církve pravoslavné. Postavil se vši silou proti a odvolával se na náboženskou svobodu formálně zaručenou sovětskou ústavou. Byl odsouzen na 10 let do gulu na Sibiři. Vrátil se s podlomným zdravím. I Roman byl několikrát vyšetřován politickou policií. Podezřívali ho ze spolupráce s ukrajinskými disidenty. Vyhrožovali mu, jestliže nepřestoupí k pravoslavné církvi.

Dne 9. září 1949 byl zatčen a odvezen do vězení »Lukavjanka« ve Lvově, kde byli političtí vězni. »Mám stále před očima tu strašnou scénu. Agenti všechno zpřeházeli, ale nenašli nic kompromitujícího, pak ho vzali a odveklí. Nedovolili mu ani, aby se rozloučil se třemi dětmi, které se tiskly ke mně celé vyděšené. Bylo to naposledy, co jsem ho viděla. Do „Lukavjanky“ jsem mu nosila jednou za dva týdny balíčky, ale nikdy jsem se s ním

nemohla setkat. Jen jeho podpis na potvrzence byl dokladem, že ještě žije.« Teprve v květnu 1950 s hrůzou konstatovala, že se podepsala nějaká jiná ruka. Marně žádala informace, co je s jejím manželem. To, co jí říkali, »bylo zmatené a protirečilo si.«

Studená byrokratická odpověď přišla až v roce 1956 z Moskvy a oznamovala vdově, že Roman Lysko zemřel na selhání srdce. Několik měsíců předtím prokuratura ve Lvově nařídila jeho rehabilitaci pro nedostatek důkazů. »Dodnes po 50 letech nevím, jak zemřel můj manžel,« povzdechne si Neonila. »Trávila jsem život tím, že jsem sbírala svědectví od jeho druhů z vězení. Všichni mi říkali, že Roman nikdy nepodlehli sklíčenosti, modlil se a zpíval svým krásným hlasem. Asi ho zabili, protože jeho radost byla pro vězňatele nesnesitelná. Jedno je jisté: nezemřel na infarkt, měl 35 let a těšil se výbornému zdraví.«

Dnes je všechno jiné. Dnes je svátek mučedníka, »se kterým jsem měla tu milost sdílet společný život.«

Luigi Geninazzi, Avenire

Měl jsem vás rád...

Homilie při mši svaté na rozloučenou 28. června 2001

První nuncius po mnohaletém přerušení diplomatických styků se Svatým stolcem za vlády komunistického režimu, arcibiskup Mons. Giovanni Coppa, byl vzhledem k dosažení důchodového věku odvolán a v předvečer svátku sv. Petra a Pavla v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha se rozloučil mší svatou; koncelebrovali s ním čeští a moravští biskupové a velký počet kněží. Mše sv. se zúčastnil vedle členů diplomatického sboru velký počet věřících. Byla zastoupena i naše redakce: s námi jistě i naši čtenáři budou vděčně doprovázet pana arcibiskupa Coppu svými modlitbami na jeho další životní pouti. Uvádíme jeho homilii na rozloučenou:

Otče kardinále a důstojní bratří biskupové, Excellence velvyslanče, milí kněží, řeholníci a řeholnice, milovaní věřící!

1) Především vám děkuji za vaši dnešní přítomnost. Přece však bych nechtěl být posuzován jako malý větroplach, když jsem vás opět pozval na tento obřad. Měl jsem jich už dost během posledních let: sedmdesáté a padesáté výročí kněžství a konečně dnes. A slyšel jsem, že se bude ještě konat dodatek na Velehradě, pátého července. Ale promiňte mi, prosím. Jsou to poslední příležitosti, kdy vás obtěžuji! Řeknu vám se svatým Pavlem: „Kéž byste ode mne snesli trochu nerozum!“ (2 Kor 11,1)

Ale jsem poslušný jako malý chlapec nebo jako novic, který musí vždycky odpovědět: ANO. Nemohl jsem odmítnout tak srdečné pozvání otce kardinála, který už v první chvíli, když ode mne uslyšel zprávu o mém odchodu, mi řekl: „Musíte slavít mši svatou na rozloučení v katedrále! Musíte.“ Jak by bylo možné říci kardinálovi NE? Tak tedy jsem zde se svou zpozděním. V Itálii se říká: „Peccato confesseato, mezzo pardonato.“ Vyznaný hřích je z poloviny hříchem odpuštěným.

2) Drazí bratři a sestry!

Mluvíím tímto způsobem, abych trochu ulehčil svému i vašemu pohnutí. V Itálii také říkáme: „Si ride per non piangere.“ Smějeme se, abychom neplakali. Ano. Klamal bych, kdybych nepřiznal, že tyto dny loučení s tolika osobami a především

tato mše svatá mě niterně rozrušují. Nežili bychom spolu téměř jedenáct let; nepoznali bychom tolik přátel, aniž by se vytvořilo hluboké pouto shody, souznění, náklonnosti; s velikou silou a se silou duchovní, která nikdy neskončí.

Po všechna ta léta jsem vám jednoduše říkal, že vás mám rád. Z celého svého srdce, hluboce, už od prvního našeho setkání zde v katedrále, na začátku mé mise v Československu. Tato pouta silila rok od roku. Měl jsem vás rád!

Měl jsem vás rád, moji bratři biskupové. Prožívali jsme společně okamžiky i hodiny velice důležité, opravdu rozho-

dující pro život církve, jež tehdy vycházela z katakomb. Schůze na biskupské konferenci bývaly výrazem této kolegiality, i když jsem nebyl biskupem z České republiky, ale stále hostem, milovaným a povzbuzovaným vaší benevolencí. Bez vaší pomoci bych nebyl mohl porozumět situaci ve zdejší církvi. Díky vám, vaší trpělivosti jsem mohl pokračovat v tak dlouhém období a být jí podporován.

Měl jsem vás rád, moji bratři kněží, kteří jste mne vždycky vítali s tak zdrženlivou a silnou srdečností, již překypuje česká a moravská duše. Viděli jste ve mně vždycky zástupce papeže a jako takového jste mě přijímali.

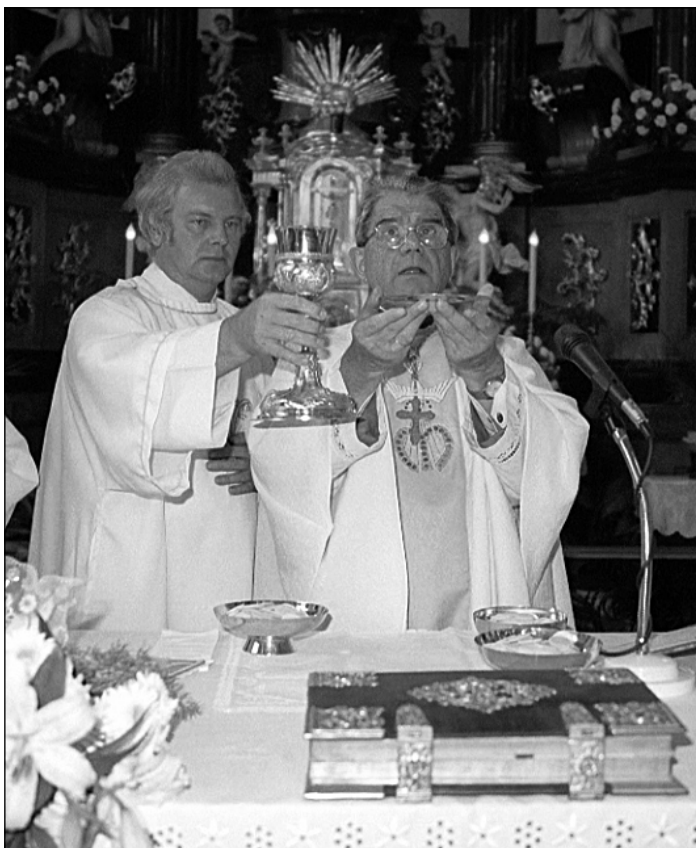
Vzpomínám si ještě s hlubokým pohnutím na slzy, které tekly z očí arcioptata Opaska, když mě představoval věřícím při mé první mši svaté v Břevnově. Jeho hlas se zlomil a pohnutí mu nedovolovalo pokračovat. Totéž se přihodilo i v jiných kostelích na Moravě a v Čechách. Vaše víra mi dávala vždycky tolik síly. Mnoho z vás mělo a dosud má stopy po prožitém utrpení. Viděl jsem ve vás mučedníky.

Měl jsem vás rád, řeholníci a řeholnice: opakuji vám táž slova obdivu a pohnutí, která jsem vyjádřil kněžím, neboť vy jste mne vždycky povznášeli svou chudobou, svou silou duše, svou odhodlaností zajisté heroickou, s níž vaše řeholní rodiny vyšly z hrobu jako vzkříšený Kristus, aby hlásaly světu větší a vážnější hodnoty než ty, které jsou jen hmotné.

Měl jsem vás rád, seminaristé z obou fakult, pražské a olomoucké – ale nezapomínám ani na bratislavskou, na seminaristy ze Spiše, Banské Bystrice, Prešova – když jsem byl nunciem také na Slovensku. Stejně tak nezapomenu ani na konvikt v Litoměřicích. S mladými, budoucími kněžími z těchto krajů, jsem strávil nezapomenutelné hodiny.

Miloval jsem vás, moji bratři z různých církví a křesťanských společenství, s nimiž jsme buďovali den za dnem upřímný a solidní ekumenismus, přes všechny objektivní potíže.

Měl jsem vás rád, moji drazí věřící z Prahy a ze všech diecézí Čech a Moravy, kteří jste mne vždycky přijímali s velikou lás-

Muž s profilem

kou, přivírali jste oko a také obě dvě při mém čtení tohoto krásného, ale také strašného jazyka, který však obdivuji a jež budu dále studovat. Ó, víra, o níž jste mi dávali mnoho svědectví svými modlitbami, svými zpěvy, svou pozorností, svou benevolencí, byla pro mne pravým pokladem.

Ponesu si po celý život, který mi ještě zbývá, vzpomínku na vaši věrnost církvi a vaši lásku k Svatému otci.

3) Ano, Svatý otec. Děkuji vám především za to, že jste ve mně viděli, vzdor k mým patrným mezím, jeho zástupce u vás. Byla to pro mne nesmírná čest, že jsem byl prvním nunciem po čtyřiceti letech zavření nunciatury ve vašich zemích. Samozřejmě, že to byla zodpovědnost, a já jsem sem přišel s mnoha starostmi a obavami, protože jsem nikdy nebyl reprezentantem Svatého otce v cizině. Ale vaše podpora, jak jsem již řekl, mi úžasně ulehčovala mou práci. Prosím všechny, aby mi odpustili, že ne vždycky jsem byl na úrovni své mise; ve svém úkolu jsem se také dopustil chyb a nedopatření. Svěřuji všechny tyto své nedostatky nekonečnému milosrdenství Božímu. Ale mohu vás dnes večer ujistit, že jsem měl vždycky jenom jedno přání a jednu vůli: být poslušný papeže a snažit se, abyste jej všichni milovali.

Slavíme dnes mši svatou v předvečer svátku svatých Petra a Pavla: je to jednoduchá shoda, ale velmi krásná. Z bohoslužby slova jsme došli k velkým světům o papežově poslání: utvrzení bratří ve víře, jejímž symbolem byl zázrak v chrámové bráně zvaná Krásná, když „vstoupila nemocnému síla do nohou, vyskočil, postavil se a chodil“ (srov. Sk 3,7n). Kráčíme jistí ve víře díky dílu, modlitbě a utrpení našeho milovaného Jana Pavla II., jakož i všech jeho předchůdců: podporují nás ve víře. A viděl jsem to především při zdejších návštěvách Svatého otce v letech

1995 a 1997, když láska k papeži propukla v Praze, Olomouci, na Svatém Kopečku, v Hradci Králové.

Naše víra byla potvrzena, šli jsme rychleji na své cestě křesťanů.

Tato síla víry byla potvrzena ve svatém Pavlovi prostřednictvím jeho návštěvy u Petra, o níž k nám promlouvalo druhé čtení: setkání, které bylo prorockou anticipací návštěv ad limina všech biskupů světa, každý pátý rok. A ona mise byla svěřena Petrovi a jeho nástupcům jako velký výraz lásky: „Šimone, synu Janův, miluješ mě?“ Třikrát. A potřikrát: „Pas moje ovce, pas mé beránky.“ (srov. Jan 21,15-17) Svatý Augustin komentoval tuto pasáž slovy: „Úřad papeže pást Pánova stáda je úřadem lásky.“

My žijeme z této lásky, z této víry, z tohoto poslání. Zanechávám vám jako dědictví tuto povinnost vždycky věrně, upřímně a jako skála pevné odpovědi Svatému otci, zástupci „sladkého Krista na zemi“. Buďte věrní.

4) Moji bratři a sestry, milí přátelé!

Evangelium má také slovo pro mne. Dovoluji si obrátit na sebe slova, která Ježíš říká Petrovi: „Amen, amen, pravím ti: dokud jsi byl mladší, sám ses přepásal a chodils, kam jsi chtěl. Ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepásá... Následuj mě!“ (Jan 21,18n) Určitě nejsem svatý Petr, ani mě nikdo neukřížuje. Ale přichází stáří, ubývá sil. Je to život jako všech. Modlete se za mne, Abych měl onu milost a to štěstí následovat Ježíše až do konce. Ve vzpomínkách na svůj zdejší úřad budu hledat síly, abych nestáril příliš. Rovněž díky vám zůstanu ještě duchovně mladý, když si budu připomínat mimořádná léta plná nadšení, jež jsem s vámi strávil. Ještě jednou. Modlete se za mne, jako i já vás zahrnu do svých každodenních modliteb.

A určitě - na shledanou!

Ti, kdo si nedají pokoj a netrpělivě čekají, když už skončí pontifikát Jana Pavla II., mají nový důvod k přemýšlení. Jan Pavel II. nepomýšlí na důchod, ale na další pastorační práci na Petrově roli. Pro rok 2002 plánuje další cestu na Filipíny.

Ani na poslední kardinálské konzistoři nebyla řeč o ničem, co by se týkalo změny na papežském stolci, nýbrž o otázkách účinného hlásání evangelia světu, který se rychle mění a množí své výzvy jediné, svaté, apoštolské katolické církvi.

Mezi nejnovější rádce Jana Pavla II. patří také nejvyšší pastýř Hondurasu, kardinál Oscar André Rodriguez Mariadage, arcibiskup Tegucigalpy. Na jeho kardinálské jmenování přijelo do Říma 700 jeho krajanů v čele s prezidentem malého státu Honduras, Carlosem Floresem.

Nový kardinál je netypický Honduran, který nemyslí v kategoriích banánové republiky, nýbrž má před očima problémy celé církve, především jihoamerické. Jeho životopis nám říká, že před tím, než vstoupil k salesiánům, byl učitelem na základní škole, později vyučoval matematiku a fyziku na gymnáziu. Pak získal akademické tituly v oboru filozofie a teologie, nakonec studoval v Innsbrucku klinickou psychologii a psychotherapii. Ani v oblasti hudby není nepopsaným listem. Studoval konzervatoř v Guatemale, v USA získal absolutorium ve hře na klavír. Mluví plynule také italsky, anglicky, francouzsky a německy. Kněžské svěcení přijal v roce 1970, o osm let později se stal biskupem. Předtím byl profesorem morální teologie a ekleziologie. R. 1995 se stal předsedou Rady jihoamerických biskupských konferencí (Celam). V Hondurasu se těší veliké úctě nejen u katolického obyvatelstva. Patří také do »Rady pro potírání korupce«, kte-

rou povolal k životu prezident Flores. Bez mechanismů, které účinně zabrání korupci, není podle jeho názoru stát dostatečně průhledný.

Nízká znalost víry u laiků

Nově jmenovaný kardinál má velmi dobré znalosti o náboženské situaci nejen ve své vlasti, ale v celé Jižní Americe. Velkou brzdou pro hlásání evangelia je nedostatečná úroveň náboženských znalostí velké většiny laiků. Víra, která ustrne na úrovni prvního přijímání a biřmování, nemůže být oporou skutečně křesťanského života. Náskok sekt proti katolické církvi spočívá v tom, že katolíci znají nauku své víry zcela nedostatečně. V nedostatku vzdělání má své kořeny také chudoba a často i násilí.

Právem se poukazuje na to, že tento kardinál přichází z kontinentu, kde žije velká část katolíků této planety. I mladí katolíci, kteří studovali v Evropě, neřídí se však po návratu domů biblickými zásadami, nýbrž pravidly moci. »Kdo může, koupí si ochranu proti pronásledování (imunitu) od poslanců.«

Žádná vize člověka

Druhým недостатkem křesťanů je podle kardinála Mariadage, že jim chybí jasná »antropologická« vize. »Lidé nemají představu o tom, co vlastně je člověk.« Proto se stále hledají nové vzory. Až dosud vedly při návrhu nového obrazu člověka západní země. Ale materialistický názor nedává životu vůbec smysl, protože mu chybí láska. Proti kapitalistickému individualismu je třeba postavit celosvětově solidaritu. Svět má strach z dlouhodobých rozhodnutí. Církve však má sílu podívat se do očí těmto výzvám, protože v ní žije Kristus, který je Vykupitelem člověka.

CvM 192
Přeložil -ra-

Reformace a antijudaismus

1. Reformace a antijudaismus

V roce 1543, tři roky před svou smrtí, vydal Luther svůj spis *O Židech a jejich lžích*.⁽¹⁾ Knížička, od které se dnešní protestantská společenství rozhodně distancují, nezná s Židy žádné slitování: »Je to taková zoufalá, skrz naskrz zlá, otrávená a ďáblem prolezlá věc, tito židé; ti byli a jsou již 1400 let naše pohroma, morová náказа a všechno neštěstí.«⁽²⁾ Jsou to podle něho »jedovatí, hořcí, záluční hadi, úkladní vrazi a ďáblové děti, kteří se tajně plazí, aby škodili, protože veřejně to dělat nemohou«⁽³⁾.

Jediná možná terapie je podle Luthera »ostré milosrdenství«⁽⁴⁾, neúprosná tvrdost, která se na konci knihy mění v nelitostnou bezohlednost⁽⁵⁾. Tato drastická opatření, která reformátor požaduje od civilních i církevních úřadů, aby zbavily Německo »židovské pohromy«, obsahují různé body:

»Za prvé je třeba jejich synagogy či školy zasáhnout ohněm, a co neshoří, srovnat se zemí a zasypat, aby žádný člověk nenašel z toho ani kámen nebo škváru.«⁽⁶⁾

»Za druhé, aby se i jejich domy stejným způsobem zbořily a zničily. Protože se uvnitř zabývají stejnými věcmi jako ve svých školách. K tomu by je měli nacpat pod jednu střechu jako cikány.«⁽⁷⁾

»Za třetí ať se jim seberou všechny jejich modlitební knížky a talmudy, z nichž se učí takovému bezbožnictví, lžím, kletbám a rouháním.«⁽⁸⁾

»Za čtvrté ať se jejich rabínům pod hrozbou těla i života zakáže dále vyučovat.«⁽⁹⁾

»Za páté, ať se židům zcela zakážou průvody a vůbec cesty, protože venku nemají co hledat, protože nejsou ani páni, ani úředníci, ani kupci. Mají zůstat sedět doma.«⁽¹⁰⁾

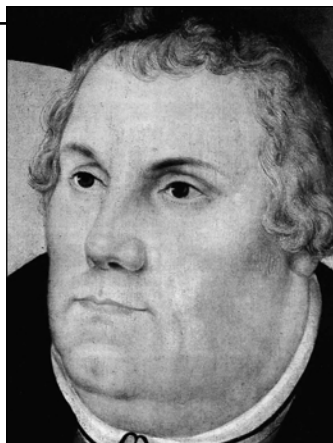
»Za šesté, ať se jim zakáže lichva a sebere všechna hotovost a klenoty ze stříbra a zlata a uloží a uschová stranou.«⁽¹¹⁾

»Za sedmé, ať se mladým silným židům a židovkám dá do ruky pila, sekera, motyka, ryč, přeslice, vřeten a nechají se, aby si vydělávali na chleba v potu nosu (své tváře).«⁽¹²⁾

Dodatečně k těmto opatřením požadoval Luther ještě, že Židům musí být zakázáno, aby v přítomnosti křesťanů vyslovovali jméno Boží. »Protože židovská huba není hodna, aby před ušima nás křesťanů jmenovala Boha. A kdo by to od židů uslyšel, ať to řekne vrchnosti nebo ať po nich hodí prasečím lejmem. A nikdo ať k nim není milosrdný nebo dobrotivý.«⁽¹³⁾

Luther nezná únavy ve zdůrazňování, že se Židy nikdo nesmí mít slitování. Tyto »jedovaté a ďábelské bytosti je třeba vymýt: nezasluhují žádnou ochranu ani štít, ani doprovod, ani společnost.«⁽¹⁴⁾

Maurice Gottlieb: Židovský svátek Jom Kippur v Krakově, Muzeum umění v Tel Avivu

Martin Luther

Smysl a význam celé této filipiky proti Židům je zřejmě v tom, co nejvíce jim znepríjemnit život, aby sami opustili zemi. Pro Luthera bylo jediným lékem to, co jiné země udělaly již dříve: »Tak zůstaneme u společné moudrosti jiných národů, jako Francie, Španělsko a Čechy«⁽¹⁵⁾, které »zkrátka vykázaly Židy ze země«⁽¹⁶⁾. Luther se tedy domnívá, že je třeba je vyštvať jako »sprosté psy«⁽¹⁷⁾, a dospívá k závěru: »Já jsem svoje udělal. Každý ať se postará, co udělá on. Já jsem ospravedlněn.«⁽¹⁸⁾ Je to seberozhřešení, které má poněkud temný zvuk. Luther, duchovní otec

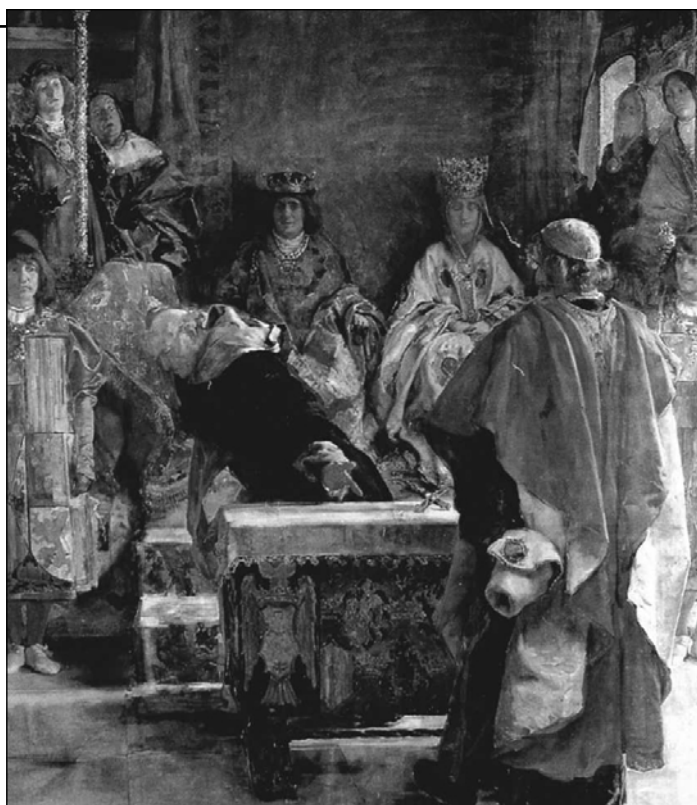
moderního Německa, přispěl podstatným způsobem k rozmýchání nenávisti vůči Židům. »Neblahé«⁽¹⁹⁾ stránky jeho pamfletu, jeho »neudržitelná«⁽²⁰⁾ slova poskytují nacistovi Juliu Strecherovi v norimberském procesu právo označit Luthera takřka za »komplice«, který »by jistě seděl vedle mne na lavici obžalovaných«⁽²¹⁾. To potvrzuje William Shirer, jeden z nejvýznamnějších historiků nacismu⁽²²⁾, stejně jako skutečnost že »Lutherovy polemické spisy nejsou k nalezení v žádném současném německém souborném vydání«⁽²³⁾. A upřímně řečeno, pokud by někdo potřeboval najít argumenty proti Lutherovi, pak tyto stránky jsou skutečně ostudné.

2. O Augustinovi a pax christiana od prvního století

Lutherův postoj, který je zčásti vysvětlitelný tehdejšími předsudky proti Židům, je o to významnější, že se výrazně odklání od prvního Lutherova spisu »*Že Ježíš Kristus byl rodilý Žid*« (1523). Jak již titul naznačuje, není zde možno nalézt vůbec nepřátelský postoj k Židům. Židovská nedůvěra vůči křesťanům je zde vysvětlena z chování křesťanů, kteří byli vůči židovskému národu uzavřeni a neukázali mu Kristovu milosrdnou tvář. Již dříve, v únoru 1514, v rámci kontroverze o ničení židovských knih, které dosáhlo na počátku 16. století velkého stupně, vyslovil se Luther proti zákazu talmudu. »Tolerance« mladého Luthera je vysvětlitelná z jeho věrnosti vůči Písmu. Jak je možno vyrozumět z jeho dopisu z 15. února 1514 adresovaného Georgu Spalatinovi, není možné, aby kolínští teologové ničením knih zakazovali Židům urážet Krista a jeho učedníky, protože to bylo předpovězeno již v Písmu od proroků. Postoj synagogy se jeví i po zrození církve jako tajemství, kterého si křesťané musejí být vědomi, aniž by se pokoušeli řešit je politickou cestou. Luther tehdy ukazoval výrazně augustinské

zaměření, jak osvětluje Adriano Prosperi. Ve svém úvodu k italskému překladu Lutherova díla *O Židech a jejich lžích* ukazuje, že pozdní Luther se vymanil z původního postoje a odloučil se od augustinské exegeze, která umožňovala, že v prvním tisíciletí žili křesťané a židé bok po boku. Prosperi konstatuje: »Pro Augustina bylo další trvání židovského náboženství v dějinách věci Prozřetelnosti: mělo funkci svědectví pro pravdu před těmi (pohany a heretiky), kteří popírali kontinuitu starozákonní biblické tradice ke křesťanské církvi.«⁽²⁴⁾ Pro toto trvání židovství však platily dvě podmínky: předně že Židé nesmějí být pro svou pravinu pronásledováni, nebo dokonce zabíjeni, a dále, že se na konci časů obrátí. Augustin tím, že spojil žalm 58,18 a Genezi 14,15, ztotožnil přežití Židů spojených v jedno náboženství s přežitím Kaina po jeho bratrovraždě. »Znamení«, kterým Hospodin označil Kaina, aby mu nikdo neubližoval, bylo dáno i Židům. Tímto znamením bylo podle Augustina jejich náboženství. Vedle této ochranné funkce »znamení«, kterým byli Židé poznamenáni, sahá Augustin i k pavlovské interpretaci žalmu 58,15: *convertuntur ad vesperam*: Židům je určeno, aby se obrátili jako poslední na konci časů *in fine mundi*⁽²⁵⁾. Tímto způsobem »garantovalo apokalyptické očekávání konečného obrácení Židů a přítomnost židovského národa jeho přiměřenou prozřetelnostní roli a svobodu při vyznávání jejich náboženství«⁽²⁶⁾.

Stejného názoru je i Leon Poliakov, pro něhož »podle velkého církevního učitele Augustina musí být chráněn život a kult Židů, národa, který byl svědkem ukřižování, a může tak dosvědčovat pravdu křesťanství i svůj vlastní omyl. Proto se římská církev v průběhu staletí snažila ochraňovat Židy, kteří viděli v papežích svou záchrannou kotvu. Obecně řečeno, nebylo postavení Židů ve středověku

Emilio Sala Francés: Vyhánění Židů ze Španělska r. 1492, Muzeum umění, Granada

vždy jen beznadějně zoufalé: bylo jistě zastíněno tím či oním masakrem, obviněním z rituální vraždy a jiných věcí, ale na druhé straně žili s křesťany bok po boku a mohli s výjimkou zemědělství vykonávat stejná povolání jako křesťané«⁽²⁷⁾. Tato tolerance byla podle Poliakova typická pro latinský Západ. »Řecká pravoslavná církev, která se vždy zdráhala uznat Augustina za svatého, odmítala jeho nauku. Tak došlo k tomu, že první carové nechtěli Židy ve své zemi, a v 18. století, kdy carské Rusko anektovalo některá západní území, na kterých žili Židé, podrobila tyto obyvatele přísným zvláštním zákonům.«⁽²⁸⁾

Autorita sv. Augustina představuje podle Prosperiho i Poliaka důležité východisko pro pochopení dějin Židů mezi křesťany. Dokud byli jednoznačně uznáváni, jak tomu bylo v prvním tisíciletí, existovalo vědomí o důležitosti tajemství židovského národa, vědomí, které zabraňovalo pokušení k vyhánění nebo násilnému pokřesťanění. Tak napsala již Lucie Kaenelová: »Až do 11. století nepředstavovala integrace Židů do obyvatel křesťanského Západu a do arabsko-španělského světa žádné velké problémy. Židovská společnost byla pod ochranou panovníků. Židovští obchodníci zajišťovali potřebný styk západního křesťanství a islámského světa. Mezi jednotlivými náboženskými společnostmi panovala relativně velká tolerance.«⁽²⁹⁾ Mezi roky 1000 a 1200 bylo židovství ideálním styčným bodem latinského křesťanství a velkých proudů antického a arabsko-islámského myšlení a přispělo tak významně k obohacení kultury středověku. Byla to doba Judaha Haleviho (1075–1141) a Moseha ben Maimona (1135–1204), nejvýznamnějších židovských myslitelů středověku. Nové klima, ovlivněné křížáckými výpravami proti islámu a albigenským, bylo ideální potravou pro nový postoj.⁽³⁰⁾ V roce 1290 byli Židé vyháněni z Anglie, 1308 z Francie; byl zahájen proces, který dosáhl vrcholu v roce 1492 vyháněním Židů ze Španělska. Vysvětlení pro tento odklon od Augustinem naznačené cesty není lehké najít. Amos Funkenstein zde poukazuje na racionalistické zaměření nové filozofie a lepší

znalost talmudu, které umožnily označit moderní Židy ve vztahu ke starozákonnímu chápání jako »heretiky«⁽³¹⁾. Tak začal všeobecně kolísat ochranný val, který Židům zařídil Augustin.

(Dokončení příště)

Poznámky

¹ M. Luther, *Von den Juden und ihren Lügen*, D. Martin Luthers Werke, Kritische Gesamtausgabe. Weimar, Hermann Söhlaus Nachfolger, 1920.

² Op. cit., s. 28.

³ Op. cit., s. 530.

⁴ Op. cit., s. 522.

⁵ Op. cit., s. 541.

⁶ Op. cit., s. 523.

⁷ Op. cit., s. 523.

⁸ Tamt.

⁹ Tamt.

¹⁰ Op. cit., s. 524

¹¹ Tamt.

¹² Op. cit., s. 525.

¹³ Op. cit., s. 537.

¹⁴ Op. cit., s. 527.

¹⁵ Op. cit., s. 526.

¹⁶ Op. cit., s. 538.

¹⁷ Op. cit., s. 542.

¹⁸ Tamt.

¹⁹ D. Garrone, Einleitung zu: L. Kaennel, *Luther était-il antisémite?*, Genève 1997, ital. překlad: *Lutero era antisemita?*, Torino 1999, s. 14.

²⁰ L. Kaennel, *Lutero era antisemita?*, op. cit., s. 6.

²¹ Cit. in: L. Kaennel, op. cit., s. 21.

²² W. L. Shirer, *The Rise and Fall of the Third Reich; a History of Nazi Germany*, New York 1960, s. 236. (Köln 1961) V německém překladu chybí pasáž o Lutherovi.

²³ D. Garrone, Einleitung zu: L. Kaennel, op. cit., s. 15.

²⁴ A. Prosperi, Einleitung zu: M. Lutero, *Degli ebrei e delle loro menzogne* (ital. překlad *Von den Juden und ihren Lügen*, s. XXXVIn.

²⁵ Tamt.

²⁶ Op. cit., s. XIX.

²⁷ L. Poliakov, Einleitung zu: AA. W., *Histoire de l'antisémitisme 1945–1993*, Paris 1994, ital. překlad: *Storia dell'antisemitismo 1945–1993*, Florenz 1996, s. 7.

²⁸ Op. cit., s. 7-8.

²⁹ L. Kaennel, op. cit., s. 29.

³⁰ A. Prosperi, Úvod k: M. Lutero, op. cit., s. XXII.

³¹ P. Funkenstein, *Basic Types of Christian Ant. Jewish Polemics in the Later Middle Ages*, in *Viator*, 2 (1971), s. 373-382.

Rodina a společnost – pohled do budoucnosti

Příčiny a následky »demografické zimy« (2)

Manželství a rodina mají své kořeny v samotném stvoření. Kdo je napadá, provinuje se proti člověku, proti lidskosti. Ve svých obširných vývodech, které kardinál Lopez Trujillo přednesl na kongresu Evropského parlamentu ve Strasbourgu, pořádaném pod heslem »Rodina jako povolání«, zabýval se prezident Papežské rady pro rodinu nejdříve zmatky v oblasti manželství a rodiny a s tím související postupující slepotou vůči obecnému blahu a ztrátou vztahu k pravdě, pokud jde o homosexualitu (viz Světlo 28/2001 str. 4-5). V další části jeho projevu jde o důsledky této slepoty a o naději, jaká zůstává křesťanům.

Spolupůsobení všech těchto faktorů je velmi zneklidňující. Stačí pomyslet na právní status dítěte v dnešní situaci, zvláště pak na jeho práva, pokud jde o adopci. Jistě se již dosáhlo určitých pokroků ve směru uznání důstojnosti dítěte. I když bychom mohli vyjádřit tu a tam pochybnosti nad prohlášením Spojených národů o právech dítěte z 20. listopadu 1959 nebo nad konvencí ke stejnému tématu o třicet let později, leží tyto dokumenty v linii základní politiky o lidských právech, která ostatně právě při oslavách padesátého výročí Charty lidských práv musela doznat svou porážku. Odůvodnění adopce blahem dítěte bylo ratifikováno konvencí v Haagu 29. května 1993. V této konvenci se přiznává, že »dítě vzhledem k harmonickému vývoji své osobnosti má vyrůstat v rodinném prostředí, v klimatu štěstí, lásky a porozumění«.

Prvním a nejdůležitějším principem a kritériem pro adopci je tedy nejvyšší dobro dítěte. Nejsou to zájmy těch, kteří o adopci usilují, především tehdy ne, když netvoří vůbec skutečnou rodinu. Jakým morálním právem se předpokládá, že žadatelé mají schopnost k adopci, když nevytvářejí ani rodinu, ani manželství? Nedochozí tu k pošlapání důstojnosti a základních práv dítěte, totiž práva být vychováno v rodině mužem a ženou, kteří jsou spojeni v trvalém celoživotním společenství lásky? Nebylo by záhodno poradit se obširně s psychology, vychovateli a rodinnými poradci, aby bylo možno zhodnotit, jak závažný zlom musí utrpět osobnost dítěte, když je vydáno do adopce homosexuálních osob?

Je zřejmě nezbytné apelovat na svědomí politiků a zákonodárců, aby s větší pozorností a bez chvatu dokázali naslouchat, co jim říká na jedné straně přirozenost člověka a na druhé straně výstrelky módy a její škodlivé důsledky. Papež Jan Pavel II. formuloval tuto výzvu u příležitosti 50. výročí Evropské konvence o lidských právech 3. listopadu 2000 ministrům Evropské rady. Jde o to, změřit skutečnou hloubku lidské duše. Po čem prahnou matky a otcové dnešních generací? Jaká jsou jejich nejhlubší a nejtrvalejší přání? Tato přání jsou zakořeněna v pravdivosti lidského srdce a lidské bytosti. Nenaplnit je nebo je ignorovat znamená budovat společnost na písku.

To je opravdová výzva pro všechny, kteří nesou odpovědnost za společné blaho, je to opravdový test lidskosti. Jde o schopnost uznat skutečnou lásku manželů a nejvyšší dobro pro dítě. »Děti, jaro rodiny a společnosti«, takové je téma velkého kongresu, který byl zorganizován v rámci třetího setkání papeže s rodinami celého světa v Jubilejním roce 2000 v Římě, kterého se účastnily čtyři tisíce osob z celého světa. Toto téma je současně poselstvím. Společnost bude jen tehdy stát na solidních základech, jestliže tímto základem bude rodina. To si musí politika zřetelně uvědomit.

Rodina sama pak stojí na dvou sloupech, jejichž odstranění nebo zfalšování by vedlo k těžkým škodám společného dobra. Prvním z těchto sloupů je vzájemné sebedarování v manželství. Jenom závazný a trvalý svazek mezi mužem a ženou může překonávat přechodné nálady, kratochvíle,

stálé změny a tak vytvořit předpoklad pro jednotu života a lásky. V tomto smyslu je přitakání politiků k nestabilnímu partnerství útokem proti pravé lidské lásce.

Druhý sloup rodiny tvoří zásadní otevřenost pro život. Láska sází na oplodňující sebeodevzdání. To dnešní společnost naléhavě potřebuje. Podpora a rozšiřování »kultury smrti«, obhajoba potratů, upřednostňovaná především v zemích s velkým blahobytem, nese všechny známky hospodářské a demografické sebevraždy. Jan Pavel II. ve své encyklice »Evangelium života« stejně naléhavě i odvážně poukázal na společné kořeny potratů a bránění otěhotnění. Ty jsou spolu často velmi úzce spojeny jako plody jednoho stromu. Tváří v tvář takovému smýšlení a jednání vyvstávají nevyhnutelné a svízelné otázky: Jsou experimenty s lidskými embryi včetně klonování pod pláštíkem »terapeutického klonování« nebo »ne-reproduktivního klonování« ještě slučitelné s panoramatem lidských hodnot a důstojnosti lidského života? A jak to vypadá s »pilulkou po«? Nezanedbávají takové formy lhostejnosti, anebo dokonce tichého usmrcování a tichého potratu pochybnosti, pokud jde o senzibilitu vůči lidskému životu? Je život ještě posvátným dobrem, přijímají národy ještě vůbec odpovědnost za svou vlastní budoucnost?

Kdo vidí tyto útoky na důstojnost rodiny a na lidský život, cítí se jako svědek lodní katastrofy, ale, jak píše Hans Blumenberg, nikoliv jako divák na bezpečné základně, nýbrž sám uprostřed hrozivého moře. Trosečník je současně pozorovatelem. Sedí-

me všichni na jedné lodi. »Rádi bychom,« jak říká Blumenberg, »znali proudy, která nás strhávají na oceán, ale problém je v tom, že my sami jsme toto proudění... musíme si být stále vědomi.. my jsme námořníci, kteří musí na širém moři znovu postavit svou loď, aniž bychom ji mohli opřít o pevnou základnu a vzít k ruce nový materiál.«

Dietrich Bonhoeffer, velký teolog, svědek víry a mučedník nacistického barbarství, byl při analýze doby ještě ostřejší. I když se ideologie takřka všude na našem globusu zhroutily, neztratila tato analýza vůbec na své aktualitě. Bonhoeffer předpověděl, že porážka ideologií vytvoří prostor pro relativismus, který by mohl být ještě ničivější. »Základy dějinného života, důvěry ve všech formách se zhroutí, jestliže schází perspektiva věčnosti. Důvěra k pravdě bude nahrazena rafinovanou propagandou. Protože bude chybět důvěra v justici, bude prohlášeno za oprávněné všechno, co se jeví užitečné... Tak je tato mimořádná situace naší doby skutečnou zhoubou.«

Míra lidskosti je otázkou srdce. Ta určuje budoucí cestu lidské rodiny. Není ona také otázkou po vlastní identitě, po nedotknutelné suverenitě jako subjektu dějin, zkrátka po vlastní důstojnosti? Odpovědi na tyto otázky směřují k postoji vůči rodině a životu, také k lidskému životu v jeho počátcích v početi, tedy ke konkrétnímu bytí těchto dětí na počátku lidského životního cyklu. Jestliže lidská rodina není schopna obzvláštní citlivosti a něžnosti vůči těmto dětem, pak se stáváme nelidskými, nehumánními lidmi, jak v předtuše napsal Romano Guardini. Rodina a právo na život jsou konstitutivními prvky společného blaha, a již proto jsou to hodnoty obzvláštního významu. Povede debata o Evropských základních právech k větší míře lidskosti lidí, nebo naopak bude znamenat ústup od hodnotových měřítek Evropy?

*Z Der Fels 7, 8/2001
přeložil-lš-*

Život svatého Františka (11)

NÁVRAT DO RIVOTORTA A DEFINITIVNÍ ODCHOD

Když se v krásné roční době probudí slunce a něžný ranní vítr pohybuje listy, zástupy ptactva čile prozpěvují svou ranní píseň. Něco podobného se dělo onoho červnového rána 1209 assiským kajcínkům. Za zpěvu se vydali na cestu. V hrubém a chudém hábitu, s neupravenou bradou, ale s písní na rtech, tak pokračovali v cestě. Kdo je spatřil, jistě je pokládal za hrstku zvláštních, ale prostoduchých, čilých podivů.

Ve skutečnosti to byli muži, které bylo třeba brát velmi vážně. Ve svém zrale uváženém rozhodnutí se ode všeho osvobodili, odložili všechny starosti o všechno pozemské, aby sloužili jedině Bohu.

Ptáci jsou šťastní a spokojeni právě tím: totiž že nesejí ani nežnou, ale zpívají a létají, jak to od nich žádá Bůh. Když se tedy Bůh stará o ptáky, proč by se neměl postarat o ty, kteří drží krok s ptáky! Tak byla dobrá nálada putujících žebravých bratří zcela oprávněná.

Na chvíli se zastavili v krajině u Orte. Tam, kde ústí Nera do Tibery, je krásné a úrodné místo. Zdálo se takřka, jako by se zde poutníci chtěli natrvalo usadit. Ale pak šli přece jen dále, překročili první řetěz Apenin a došli do údolí Spoleta.

Jejich staré opuštěné obydlí v Rivortorto je přitahovalo. Ono pokorné přístřeší sloužilo počátkům této »chudé rodiny«, nyní po potvrzení řeholních pravidel papežem vytvářeli první františkánský konvent.

Okamžitě obnovili v Rivortorto denní pořádek přerušovaný římskou cestou: střídání modlitby a dobrých skutků. František je buďto posílal dva a dva na apoštolské cesty do okolí, nebo museli v lazaretu pro malomocné pečovat o choré, nebo si vydělávat práci u sedláků na živobytí. František netrpěl žádné lenošeni. Aby se Boží služebník bez výčitek svědomí a s veselostí cítil oprávněn prosit o almužnu, musí být nejdříve nějakým způsobem své práce užitečný.

K tomu je dobrá každá práce, pokud neuráží Boha a nedává vyschnout duchu zbožnosti a modlitby.

František nechtěl žádné »bratry trubce«, kteří budí stále dojem, jak nejsou zaměstnaní, ale ve skutečnosti šíří jen prázdnotu ducha, nic užitečného nedělají a jsou druhým na obtíž.

* * *

Je to období Františkova života, ze kterého máme k dispozici obzvláště obsírnou písemnou dokumentaci. Z ní je zřejmé, jak veliký vliv mělo toto nové řeholní hnutí z Assisi v průběhu dějin.

Jedná se o dohodu z listopadu 1210. Byla uzavřena mezi zástupci prostého lidu a šlechtou, nebo, jak se tehdy říkalo, mezi **minori** (malými) a **maggiori** (velkými) ve městě. Kdo je blíže seznámen s dějinami oné doby, ví, co to znamená. Mezi oběma stranami ležela takřka nepřekonatelná propast. Jen si vzpomeňme na válku mezi Assisi a Perugií v roce 1202, při které František upadl do zajetí. Na jedné straně panovala hluboce zakořeněná nenávist utlačovaných vůči utlačovatelům. Na druhé straně bezohledné a brutální používání násilí u mocných. A nyní tato dohoda z roku 1210! To se musí jevit přímo jako zázrak. A byl to zázrak způsobený mirumilovným duchem přicházejícího františkánského řádu.

Láska ke Kristu odstranila u těchto mužů v kajcím rouchu všechny třídní rozdíly a udělala z nich všech bratry. Nyní hlásají svým slovem druhým lásku a pokoj a odsuzují každou nenávist a veškeré nepřátelství. Svým příkladem ukazovali, že si nesmíme příliš cenit pomíjejících statků, které tak rychle a tak snadno zatvrzují lidská srdce.

Tak zrála setba, setba pravé lásky, a vedla k bodu, ve kterém si dva kdysi zapřísáhli nepřátelé podali ruku ke smíru.

Ožil zde onen duch, který později František v poselství všem lidem vyjádřil těmito slovy:

Pokoj ať přebývá ve vašich srdcích a ve vašich domech, protože Boží milosrdenství je veliké. Daruje nám konec války, která drásá jeho tvory. Každý nese ve svém vlastním srdci lék: zbavte se hrabivosti a pýchy, a budete svobodní!

V onom šedivém listopadovém dni zazářila nyní nad Assisi tato pravá svoboda a vyrostla z obnovy náboženského života skrze františkánské hnutí.

* * *

Mezitím se počet členů řádu dále rozšířil o několik nově příchodících. Od té doby už se nepočítají. Přicházejí stále další noví bratři v přílivu, který bude trvat po celá staletí.

Mezi muži tzv. první františkánské generace potkáme celou řadu osobností, které zanechaly v dějinách řádu nesmazatelné stopy.

Jmenujme z nich alespoň některé. **Maseo di Marignano**, zdatný kazatel, muž ušlechtilého vzezření, obzvláště horlivý v modlitbě; **Leo**, Boží beránek a zpovědník sv. Františka; **Eliáš**, všestranný a zapálený duch a velkolepý organizátor; **Rufino**, šlechtický bratranec sv. Kláry, kontemplativní duch; **Ginepro**, prostá a věrná duše; **Tommaso da Celano**, velmi nadaný, pozdější životopisec světce i sv. Kláry; **Guglielmo Divini**, kterého František přejmenoval na **Bratr Pacifik**, oslavovaný básník na dvoře císaře Bedřicha a všeobecně známý jako »král veršů«; **Giovanni Parenti**, první generál řádu. Mohli bychom v tomto výčtu ještě pokračovat, ale to bychom v této souvislosti zašli do velké šíře.

To už byl příbytek v Rivortorto příliš těsný, takže bratří ve dvou malých prostorách nemohli najít pro sebe místo. František nechtěl, aby docházelo k nepořádkům, proto kouskem uhlí vyznačil každému na stropě jeho místo, a tak každý věděl, kam patří.

Ale jednoho dne došlo k události, která přiměla chudé obyvatele, aby vyklidili svůj příbytek a hledali si jiné místo jako ptáci, kteří jsou vyhnáni ze svého hnízda.

Co se stalo? Objevil se jeden sedlák z okolí, postavil se i se svým oslem přede dveře a začal křičet: Marš odsud! V tomto domě si uděláme své pohodlí my!

František byl tímto lapidárním pokynem zaskočen, ale neměl to sedlákovi za zlé. Vzpomněl si na Kristova slova, že jeho učedníci, vyhnáni z jednoho místa, mají se odebrat na druhé. Řekl svým druhům: Pán nás nepovolal, abychom připravovali přístřešek pro zvířata, nýbrž abychom kázali a ukazovali lidem cestu ke spáse.

(Pokračování příště)

Život Kristův (35)

XXXV. Děvče, říkám ti, vstaň!

1) Když zaměříme svou pozornost na mocné činy, divy a znamení, jimiž Bůh vydal svědectví Ježíši Kristu a jeho působení, jak o tom hovořil svatý Petr o dni Letnic v Jeruzalémě, pak je nutno konstatovat, že galilejský Mistr konal tyto zázraky – znamení ve svém vlastním jménu a v plném přesvědčení o vlastní božské moci, zároveň však přítom projevovat vědomí svého těsného spojení s Otcem. I v tomto případě se tedy nacházíme před tajemstvím Syna člověka, který je pravým Božím Synem a jehož „Já“ překračuje všechny meze lidské přirozenosti, přestože k ní svou zcela svobodnou volbou přísluší.

2) Prostý pohled na některé jednotlivé události, jak je zaznamenali evangelisté, nám dovolí uvědomit si onu tajuplnou přítomnost, v jejímž jménu Ježíš Kristus konal své zázraky. Tak například je velmi významné, jak Ježíš odpovídá na úpěnlivou prosbu jednoho malomocného: „Chceš-li, můžes mne očistit!“ Ježíš pohnut ve svém lidství soucitem pronáší nařizující slova, která v takovémto případě přísluší Bohu, a nikoli jenom pouhému člověku: „Chci, buď čistý!“ – A hned od něho malomocenství odešlo (srov. Mk 1,40-42). Podobným způsobem hovoří Ježíš v případě uzdravení ochrnutého, jehož spustili odkrytou střechem na lehátko dovnitř místnosti, v níž se Ježíš nacházel: „Pravím ti: Vstaň, vezmi své lehátko a jdi domů!“ (srov. Mk 2,1-12) Rovněž v případě Jairovy dcery ve vyprávění evangelia čteme, že Ježíš vzal dívku za ruku a řekl jí: „Thalita kum!“, což znamená: „Děvče, říkám ti, vstaň!“ (srov. Mk 5,41-42) V případě mrtvého mladíka z Naimu Ježíš říká: „Mládenče, pravím ti, vstaň!“ (srov. Lk 7,14-15) Ve všech těchto epizodách zaznívají z Ježíšových úst slova, která jsou

projevem vůle a moci, s níž Ježíš sám vnitřně disponuje s naprostou samozřejmostí. Ježíšova osoba má prostě moc navracet lidem zdraví a dokonce je křísit z mrtvých a dávat jim život.

3) Obzvláštní pozornosti si zasluhuje vzkříšení Lazara, jak ho velmi detailně popisuje čtvrtý evangelista. Čteme tam: *Ježíš obrátil oči vzhůru a řekl: „Otcče, děkuji ti, že jsi mne vyslyšel. Já jsem ovšem věděl, že mě vždycky vyslyšíš. Ale řekl jsem to kvůli zástupu, který stojí kolem mě, aby uvěřili, že ty jsi mě poslal.“ Po těch slovech zvolal mocným hlasem: „Lazare, pojď ven!“ Mrtvý vyšel... (Jan 11,41-44)* V tomto velmi přesném popisu je nám jasně sděleno, že Ježíš vzkřísil přítele Lazara svou vlastní mocí a ve velmi úzkém sepětí s Otcem. Tím také dochází potvrzení jiný Ježíšův výrok: *Můj Otec je*

až dosud činný, i já jsem činný (Jan 5,17). V případě Lazarova vzkříšení se zároveň jedná o – abychom tak řekli – předběžný doklad toho, co Ježíš řekne svým apoštolům ve večeradle při poslední večeři o svém vztahu k Otcovi a o své podstatné identitě s Otcem.

4) Evangelia ukazují na popisu různých zázraků – znamení to, jak se božská moc působící v Ježíši Kristu vztahuje i na přírodu, nad níž má Ježíš díky své osobní identitě vládu. Významná je v tomto ohledu epizoda utišení bouře: *Tu se strhla velká větrná bouře. Vlny dorážely na loď, a ta se naplnila vodou. On však ležel na zádi lodi na polštáři a spal. Vzbudili ho a řekli mu: „Mistře, je ti to jedno, že hyneme?“ Probudil se, pohrozil větru a poručil moři: „Mlč! Bud' zticha!“ A vítr ustal a zavládlo úplné ticho. Jim pak řekl: „Proč se bojíte? Pořád ještě nemáte víru?“ Padla na ně bázeň, veliká bázeň, i říkali si mezi sebou: „Kdo to asi*

je, že ho poslouchá i vítr a moře?“ (Mk 4,37-41)

Do tohoto druhu událostí patří rovněž zázračné rybolovy, které se odehrály na Ježíšovo slovo po neúspěšných předchozích pokusech něco ulovit (srov. Lk 5,4-6; Jan 21,3-6). Pokud se jedná o strukturu událostí, lze říci totéž i o prvním znamení, které Ježíš vykonal v Káně Galilejské, kde Mistr nařídil služebníkům, aby naplnili kamenné džbány vodou, a potom nařídil, aby vodu proměněnou ve víno přinesli správci svatby (srov. Jan 2,7-9). Stejně jako při zázračných rybolovech i nyní jednají lidé: v prvním případě jsou to apoštolové – rybáři a ve druhém případě služebníci na svatbě, je však zcela jasně patrné, že mimořádný efekt celé akce nepochází od nich, ale od toho, kdo jim nařídil, aby vykonali to, čeho bylo třeba, a tak prokázal svoji božskou moc. Tuto skutečnost potvrzují reakce apoštolů, zejména pak reakce Petra, který se po zázračném rybolovu vrhl Ježíšovi k nohám a pronesl následující slova: *Pane, odejdi ode mne: jsem člověk hříšný! (Lk 5,8)* Tímto způsobem se projevují silné emoce bázně, která se zmocňovala jak apoštolů a Petra, tak zástupů, když pocívovali závan božského tajemství.

5) Jistého dne po nanebevzetí zachvátila stejná bázeň i ty, kdo spatřili znamení a divy, které se daly prostřednictvím apoštolů (srov. Sk 2,43). Kniha Skutků vypráví, že lidé přinášeli své nemocné, přáli si totiž, aby až půjde Petr okolo, alespoň jeho stín padl na někoho z nich (srov. Sk 5,15). Je však třeba podtrhnout, že tato znamení a tyto divy, které provázely počátky církve, konali apoštolové nikoli ve svém vlastním jménu, nýbrž ve jménu Ježíše Krista, jednalo se tedy o další stvrzení Ježíšovy božské moci. Na člověka velmi silně působí odpověď a nařízení, které dal Petr chromému, který ho prosil o almužnu u jedné z jeruzalémských chrámových

bran: *Stříbro ani zlato nemám. Ale co mám, to ti dám: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského - vstaň a chod!* (Sk 3,6-7) Stejně působí i Petrova slova vůči chromému jménem Eneáš: *Eneáši, Ježíš Kristus ti vrací zdraví! Vstaň a sám si ustel!* (Sk 9,34)

Rovněž druhý kníže apoštolů, svatý Pavel, když v listu Římanům připomíná, kolik toho vykonal jako Kristův služebník mezi pohany, ihned dodává, že tato služba není jeho zásluhou: *Mám se tedy čím chlubit skrze Ježíše Krista v tom, co se týká Božího díla. Neodvážím se mluvit o ničem jiném než o tom, co Kristus skrze mne vykonal, aby byli pohané přivedeni k ochotnému přijetí víry, slovem i skutkem, silou znamení a zázraků, konaných mocí Božího Ducha* (Řím 15,17-19).

6) V prvotní církvi a zejména v souvislosti s evangelizačním dilem apoštolů mezi pohany se odehrávalo značné množství oněch mocných činů, divů a znamení, jak jim to sám Ježíš přislíbil (srov. Sk 2,22). Lze však říci, že tato znamení se stále opakovala v průběhu dějin spásy, zejména v rozhodujících okamžicích, když se jednalo o naplnění Božích záměrů. Tak tomu bylo již ve starozákonních dobách při exodu - vyvedení Izraele z Egypta a při putování vyvoleného národa do zaslíbené země pod Mojžíšovým vedením. Když vtělením Božího Syna nastala plnost času (srov. Gal 4,4), tato zázračná znamení nabyla nové hodnoty a nové působnosti díky Ježíšově božské autoritě a díky jejich vztahu k Ježíšovu jménu - tedy k jeho pravdě, jeho příslibům a jeho oslavení. V tomto jménu apoštolové konali zmíněná zázračná znamení a stejně tak činili mnozí svatí v dalších dobách církve. I dnes dochází k zázrakům a v každém z nich je patrná tvář Syna člověka - Božího Syna a stvrzuje se dar milosti a spásy.

*Preklad doc. Ctirad Václav
Pospíšil Th.D. OFM*

Evropská unie ANO, nebo NE?

Často se mě ptají: Jsi pro, nebo proti EU? Na takovou otázku není možno odpovědět jednoduše ano nebo ne. Stejně tak obtížná je odpověď na otázku: Jsi pro, nebo proti pomoci rozvojovým zemím? Pokud je pomoc rozvojovým zemím pouze zastřenou investicí v zahraničí, jestliže se tím podporují monstrprojekty domácího průmyslu, pak jsem proti; jestliže tato pomoc skutečně pomáhá chudým a vede ke zlepšení struktury v rozvojových zemích, pak jsem pro.

Stejně tak bych chtěl odpovědět na otázku o EU. Existuje zde mnoho zmatků. Kdo vlastně přesně ví, co se za touto zkratkou skrývá? Pravděpodobně to neví přesně ani ti, kteří o tom jednají a rozhodují. Jestliže taková budoucí Evropa bude Evropou bez hranic, povede k sblížení všech lidí a k hlubokému vzájemnému poznání a porozumění, pak jsem pro. Jestliže hlavním cílem takového sjednocení bude sám člověk a jeho blaho a nikoliv jen peníze a profit, pak jsem pro.

Silní profitují

Ale co se ve skutečnosti děje? Z celého procesu mají prospěch jen velcí, bohatí a silní, kteří se tak chtějí stát ještě většími, ještě bohatšími a ještě silnějšími. Něco jiného jsou hesla a něco jiného je skutečnost. Jestliže nám někdo namlouvá, že vstupem do Unie se zvětší produkční plocha pro naše zemědělce, pak je to opravdu jen ideologické heslo. Hektar zůstane hektarem. Ve skutečnosti malí zemědělci budou nuceni postoupit své pozemky velkým. Jejich plocha se zvětší tím, že se bez nich stane součástí velkých ploch mocnějších a silnějších. Totéž platí pro průmysl, obchod a řemesla.

Nemůžeme tomu nečinně přihlížet. Je možné rozvíjet alternativy, které umožní život i těm malým?

Sít lásky

Peníze vládnu světem. Tato věta platí především pro celoevropské úsilí o sjednocení. Podívejme se na věci jasně a důkladně. Ve všem, co na toto téma dosud řekli velcí a mocní, jsem nikdy neslyšel slovo »člověk«, nebo dokonce »chudý«.

Existuje mezinárodní síť mamonu: MMF - Mezinárodní měnový fond, Světová banka, nadnárodní koncerny. Ovládají celé světové hospodářství. Neměli bychom založit naše malé sítě, které pomáhají malým a chudým? To znamená znovu uvažovat v duchu křesťanských hodnot, v duchu Kristově.

Již v listopadu 1948 řekl Pius XII. na adresu Evropské unie: »Byla doba, kdy Evropa tvořila jeden pevně spjatý celek... a to byla její síla. Díky této síle bylo možno uskutečnit veliké věci. Duši této evropské jednoty bylo náboženství, celá Evropa byla až do základů proniknuta křesťanskou vírou. Když se však pojednou kultura oddělila od náboženství, jednoty se rozpadla.«

Papežové Jan XXIII. a Pavel VI. se také vyjádřili k tomuto tématu. Snad však musel přijít až papež z Polska, aby poněkud přibrzdil západoevropské tažení. Evropa musí dýchat oběma plicemi, Západu i Východu, a Evropa se musí otevřít také pro třetí svět.

Snad bylo mnoho křesťanů na Západě překvapeno, když 31. prosince 1980 jmenoval Jan Pavel II. patronem Evropy sv. Benedikta, ale postavil mu po boku slovanské bratry Cyrila a Metoděje. Bez velkého ptaní sáhl do

dějin východní církve a našel zde symboly, které vyjadřují jeho základní přesvědčení. Marxisty pronásledovaná církev byla pro mnohé na Západě zapomenutá církev.

Stará Evropa, najdi sama sebe!

Téměř o dva roky později volá Jan Pavel II. ze Santiago de Compostella k unavené Evropě: »Stará Evropa, najdi opět sama sebe!« Připomněl Goethova slova, že evropské vědomí vyrostlo z poutí. Řekl doslova: »Dějiny vzniku evropských států probíhají paralelně s jejich evangelizací...«

»Přes krvavé konflikty mezi evropskými národy a přes duchovní krize... je třeba uznat, že evropská identita je bez křesťanství nepochopitelná... I v naší době zůstává duše Evropy natolik sjednocena, nakolik si je vědoma svého společného původu a žije stejnými křesťanskými hodnotami, jakou je např. důstojnost lidské osoby.«

O rok později ve Vídni na Heldenplatz, náměstí Hrdinů, kteří pod vedením Poláka Jana Sobieského zachránili Evropu od tureckých nájezdů, prohlásil: »Tuto Evropu spojenou a poznamenanou křesťanskou vírou stavíme znovu pod Kříž, protože v Kříži je naděje... Jako dědictví našich otců neseme i tuto vinami obtíženou Evropu pod Kříž.« Papežova analýza zní:

»Kulturnímu společenství Evropy bez obsahu křesťanského poselství není možno porozumět. Toto křesťanství velkoryse spojené s antickým duchem tvoří společné dědictví, kterému Evropa vděčí za své bohatství a sílu, za rozkvet a úspěchy umění, vědy, vzdělání, výzkumu, filozofie a duchovní kultury. Uvnitř křesťanského pokladu víry zcela zvláštním způsobem spoluutvářel evropskou kulturu křesťanský obraz člověka.«

Pokračování na str. 14

EVROPSKÁ UNIE ANO, NEBO NE

Pokračování ze str. 13

Zapsáno v srdci

V květnu 1987 stanul Jan Pavel II. v dómě ve Špýru a buší na srdce svých posluchačů. Špýrský dóm byl kdysi největším chrámem Západu, zažil velká období společné kultury v oblasti víry a umění.

Tento dóm je svědkem Velké Evropy, ale také jejího zaviněného úpadku. »Když uznáme naše vpravdě veliké křesťanské dějiny jako přetrvávající hodnotu pro naše dnešní úkoly, může se podařit, že duchovně sjednocená Evropa ukáže lidem a národům budoucnost hodnou úsilí a pomůže jim, aby se chovali lidsky důstojně a obstáli ve zkouškách... Z dědictví dómu zaznívá především volání po nové transcendentnosti evropského duchovního života, po zakotvení lidských srdcí v oné nejvyšší Bytosti a Prázkladu, který nazýváme Bůh a kterého my křesťané můžeme uctívat jako našeho milujícího Otce a spravedlivého Soudce.«

Smířit lidi

V roce 1988 vede papežova poutní cesta do srdce Evropy, do »hlavního města Evropy«, Strabourgu. Zde přednáší papež Evropské radě a Evropskému parlamentu svou vizi: Evropský parlament ať svým vlivem přispěje k tomu, aby se člověk smířil se svým prostředím; kež přispěje k tomu, aby se smířil se svým bližním; kež pomůže, aby se člověk smířil sám se sebou. A nakonec zdůraznil: **Člověk vědy a techniky ať se smíří s člověkem víry.**

Evropou jako technokrat a obchodník musí v sobě znovu najít Evropana jako filozofa a hledače Boha. Jen pak mohou z této Evropy vzejít impulzy síly, která není smrtící, ale životodárná.

Pokrok jako modla

Materialismus neodešel spolu s komunismem, nýbrž se stal

přímo základem nového evropského společenství. V článku B Maastrichtské smlouvy se z modly pokroku dělá nejvyšší princip. Každý evropský zákon, každé rozhodnutí soudu může být přezkoumáno, nakolik odpovídá »ústavnosti«: »Slouží to hospodářskému a sociálnímu pokroku?« Tak je možno se ptát: »Slouží děti a staří a nemocní hospodářskému pokroku?«

Takovou »ústavu« neměli otcové křesťanského společenství, jako jsou Adenauer, Schumann a Degasperi, vůbec na mysli. Pro ně byla spolupráce nástrojem pro vyšší cíl, pro mír v Evropě. Tak například ještě v roce 1951 můžeme číst v článku 2 smlouvy zakládající Evropské společenství pro uhlí a ocel, že se zde sice jedná o hospodářský růst, ale ten je relativizován: má *přispět* ke zlepšení životních podmínek člověka.

Je tu tedy velký rozdíl: V době po úplném zničení druhou světovou válkou bylo smysluplné společné hospodářské úsilí, aby se život lidí stal snesitelnějším a bylo tak možno upevnit mír. Ale když se to podařilo, změnil se tento nástroj na samoučel a nejvyšší princip.

Společnosti nadbytku je nařízen trvalý hospodářský růst. (Nezní to vlastně jako obdoba marxistické ideologie?) Již dávno bylo zjištěno, že »trvalý hospodářský růst« není možno zajistit. Již dávno je každému jasné, že stvoření, rostliny, zvířata a lidé nesnesou tuto trvalou hospodářskou expanzi.

V rámci Maastrichtské smlouvy není možná žádná korektura. Zavazuje k růstu a ukládá EU povinnost nastoupit falešný, dávno překonaný kurz.

Kdo vyhlásí za nejvyšší cíl všeho hospodářství, staví všechny hodnoty na hlavu. John Maynard Keynes, slavný anglický národohospodář, to vyslovil již před desetiletími zcela jasně: »Ještě nejméně dalších sto let musíme říkat sobě i druhým, že „foul“ je vlastně „fair“ (špatně je

vlastně dobře). Protože to, co je „foul“, je užitečné, zatímco to, co je „fair“, je neúžitečné. Lakota, Lichva a Nedůvěra musejí být ještě nějakou dobu našimi bohy. Protože jen oni nás mohou vyvést z tunelu hospodářské nutnosti ke světlu.«

»Maastricht« však intronizuje tyto bohy. Kristus před nimi varuje: Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Buď bude jednoho milovat a druhého nenávidět, nebo se jednoho přidrží a druhým pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu (srov. Mt 6,24).

Za jakým bohem jdeme?

To je právě výzva, která stojí před Evropou: Za jakým bohem jdeme? Hlasování pro členství v EU je vlastně příležitostí položit si rozhodující otázky o budoucnosti Evropy. NE pro členství je jasným znamením

proti maastrichtskému modelu Evropy.

Ale samo NE nestačí, jestliže jinak všechno zůstane při starém. Evropa se musí obnovit. Musíme se nově otevřít působení Ducha svatého. Především v našem vlastním životě musí stát pravý Bůh na prvním místě. To povede přímo k revoluci: více klidu, méně vzrušování; více modlitby, méně mediální zábavy; více rodiny, méně kariéry; více přátelství, méně nesvornosti, více pozornosti k chudým, méně starosti o vlastní peníze.

Začněme budovat novou společnost kolem sebe a v sobě, začněme s výstavbou civilizace lásky. Jen tak je možno obnovit Evropu, ať už hlasování dopadnou jakkoliv.

*Podle Vision 2000 – 3/94
a autorů C. Gaspari,
E. Gemmingen, F. Edlinger*

Poslední volná místa: Lurdy, La Salette, Paříž od 22. 8. do 30. 8. 2001. Při přihlášení se s vystríženým tímto inzerátem **sleva 1500 Kč.** Platí do vyprodání posledních míst. **KCK Misie**, Masarykova 46, 751 03 Brodek u Přerova, telefon 0641/741 150.

EXERCIE NA VELEHRADĚ V ROCE 2001

18. 7. – 22. 7. – duchovní obnova pro mladší ženy a muže žijící v manželství – *P. František Sedláček* ● **22. 7. – 26. 7.** – duchovní obnova katechetů – *P. Aleš Opatrný* ● **26. 7. – 30. 7.** – duchovní obnova pro pedagogy a vychovatele – *P. Aleš Opatrný* ● **1. 8. – 4. 8.** – Duchovní obnova pro ženy a muže žijící v manželství – *P. Miloslav Kabrda SDB* ● **5. 8. – 8. 8.** – Duchovní obnova pro mládež od 15 let – *P. Petr Vaculík SDB* ● **15. 8. – 19. 8.** – Exercicie pro vysokoškoláky – *P. Michal Altrichter SI* ● **19. 8. – 23. 8.** – Duchovní obnova pro mladé lidi, kteří hledají svou životní cestu – *P. Pavel Havlát OM* ● **20. 8. – 24. 8.** – Duchovní obnova pro ženy a muže žijící v manželství – *P. MUDr. Ladislav Kubiček* ● **26. 8. – 30. 8.** – Duchovní obnova pro varhaníky a chrámové zpěváky – *P. Vladimír Tomeček SI* ● **27. 8. – 31. 8.** – Duchovní obnova pro důchodce, osamělé a nemocné – *P. Stanislav Peroutka SI* ● **31. 8. – 2. 9.** – Duchovní obnova podnikatelů a veřejně činných osob – *P. Vladimír Málek* ● **9. 9. – 13. 9.** – Exercicie podle sv. Ignáce pro muže a ženy – *P. Jan Pavlík SI* ● **13. 9. – 16. 9.** – Exercicie pro vysokoškoláky – *P. Michal Altrichter SI* ● **7. 10. – 10. 10.** – Duchovní obnova pro ženy a muže žijící v manželství – *P. Miloslav Kabrda SDB* ● **14. 10. – 20. 10.** – Kněžské exercicie – *Mons. Josef Koukl* ● **21. 10. – 25. 10.** – Duchovní obnova pro muže a ženy – františkánská spiritualita – *P. Prachař OFMConv.* ● **23. 10. – 27. 10.** – Mariánská duchovní obnova – *P. Josef Hlačič SI* ● **26. 10. – 28. 10.** – Mariánská duchovní obnova „Znamení času“ – *P. Stanislav Weigel* ● **4. 11. – 9. 11.** – Kněžské exercicie – II. týden ignaciánských duch. cvičení – *P. Józef Augustyn (z Polska)* ● **12. 11. – 16. 11.** Duchovní obnova pro ženy a muže žijící v manželství – *P. MUDr. Ladislav Kubiček* ● **14. 11. – 17. 11.** Duchovní obnova pro snoubence – *P. Jakub Karel Berka OPræm.* ● **27. 11. – 30. 11.** – Adventní duchovní obnova – *P. Vojtěch Soudský OP* ● **7. 12. – 9. 12.** – Adventní duchovní obnova pro manžele – *P. Michal Altrichter SI* ● **11. 12. – 15. 12.** – Adventní duchovní obnova – *P. Jan Pavlík SI*
Ubytování na den: dvoulůžkový pokoj 130 Kč; jednolůžkový pokoj 180 Kč; pokoj s příslušenstvím pro dvě osoby 180 Kč; pokoj s příslušenstvím pro jednu osobu 280 Kč.
Přihlášky posílejte na adresu: Poutní a exerciční dům Stojanov, 687 06 Velehrad 62, tel./fax: 0632/571 420, 0632/571 531.

Obnova Staré Vody 1995–2001

S akcí Obnova Staré Vody jsme začali na jaře roku 1995. O rok dříve jsme se dostali poprvé do VVP Libavá a na vlastní oči jsme viděli, jak se zachovalo lidské pokolení ke státům chráněné památce. Kostel neuvěřitelně zdevastovaný, klášter, hřbitov a Královská studánka v troskách, vesnice zmizela úplně. Od stavebních dělníků, kteří pracovali na opravě kostela, jsme se dověděli, že armáda byla nucena uvolnit několik milionů na opravu kostela, který je v jejím majetku a jehož zničení připustila. Ale okolí památky bylo zarostlé hustou hradbou divokých křovin a stromů. Chtěli jsme nějak pomoci napravit tu zkázu (skaut je ochráncem přírody a cenných výtvarů lidských), a tak jsme oslovili památkáře v Olomouci a správu VVP Libavá.

V květnu 1995 se nás sešlo asi 12 a začali jsme vysekávat prales v areálu kláštera a vyčistili jsme trosky Královské studánky. Potom jsme se vždy scházeli ve 2-3 jarních a podzimních termínech a pokračovali jsme na vyklízení klášterní zahrady, vesnického hřbitova, okolí ambitů a rybníka, okraje přístupové cesty ke kostelu. Postavili jsme asi 15 laviček pro účastníky poutí, kterých přijíždí na sv. Annu v červenci 3 000–5 000. Postupně nás přibývalo a v květnu 1998 se nás sešlo téměř stovka. Přijeli skauti z Opavy, Frýdku-Místku, Olomouce, Brna, ale přijela malá skupina až ze Sabinova na východním Slovensku. V srpnu 1998 zde pracovalo také 8 francouzských skautů z Versailles u Paříže. Pomáhali jsme také vyvázet rumisko z okolí kostela, sbírali jsme každým rokem odpadky po neukázněných návštěvnicích. Při pouti vždy instalujeme výstavu fotografií a článků z historie Staré Vody.

V roce 1996 jsme se při práci ve Staré Vodě potkali s manželským párem Ludmillou a Waltrem Stecherovými ze SRN. Oni z vlastní iniciativy a ze svých finančních prostředků obnovili dva kříže u kostela ve Staré Vodě a pomáhali nám při našich brigádách. Paní Ludmilla ze Staré Vody pochází a byla odsunuta v roce 1946 jako šestnáctiletá a ke svému rodišti má příkladně krásný vztah. V roce 1997 jsme spolu s nimi vysadili první stromy do nové aleje „česko-německého porozumění“ a každým rokem tam dosazujeme nové.

Nejaktivnější pracovníky na obnově jsou skauti z Čechovic, Doloplaz, Dubu, Města Libavé, Opavy a Šternberka. K dnešnímu dni skauti odpracovali při obnově Staré Vody asi 7 500 hodin. Při našich setkáních se nejen pracuje, ale také pořádáme sportovní klání v různých disciplínách a večer vždy připravíme světelný průvod z kostela ke Královské studánce. Každý účastník se stravuje ze svých zásob, spí pod stanem nebo v kostele a jedinou odměnou je mu plátěná nášivka s logem akce.

Stará Voda je poutním místem více jak 500 let. Tato tradice je spojena s nálezem sošky sv. Anny, která pak byla až do roku 1949 na hlavním oltáři kostela. Nynější kostel byl vybudován stavitelem Petrem Techetem z Budišova dle projektu významného italského mistra Pietra Tencally v letech 1683-1688. Klášter s kolejí byl vystavěn v letech 1692-1700. Kaple sv. Anny nad pramenem (Královská studánka) byla postavena v letech 1699-1703. Pověst vypráví, že v roce 1079 se zde zastavil při svém útěku z Krakova polský král Boleslav II., který nechal popravít krakovského biskupa Stanislava.

Bohoslužby při poutích byly slouženy v českém a německém jazyce. V roce 1946 byl proveden odsun německého obyvatelstva a v r. 1947 bylo území vesnice začleněno do Vojenského výcvikového prostoru Libavá. Kostel byl vyhlášen za chráněnou památku v roce 1951, ale byl to spíš začátek jeho pustošení, včetně jeho okolí.

V roce 2001 se chystají na výpomoc ve Staré Vodě také skauti-harceři z Polska. Letošní pouť je 28. a 29. července a další pracovní termín „obnovy“ je 28. – 30. září.

JUDr. Jan Pečinka,
vedoucí střediska Junáka Velký Týnec

Nabízíme ubytování pro věřící svobodnou maminku s dětmi (1 – 2) na venkovské faře v Hradci nad Svitavou (nedaleko od Svitav), s možností zapojit se do společenství. K dispozici dvůr, zahrada, na faře prostorné místnosti, kaple, koupelna. Život v prostotě, jednoduchosti (prosíme bez televize).
Kontakt: Děkanství Svitavy, Školní 14, Svitavy 568 02, tel. 0603/830 087

Liturgická čtení

Neděle 22. 7. – 16. neděle v mezidobí

1. čt.: Gn 18,1–10a
Ž 15(14),2–3a.3b–4.5bc
Odp.: 1a (*Hospodine, kdo smí prodlévat v tvém stánku?*)
2. čt.: Kol 1,24–28
Ev.: Lk 10,38–42

Pondělí 23. 7. – svátek sv. Brigity

1. čt.: Gal 2,19–20
Ž 34(33),2–3.4–5.6–7.8–9.10–11
Odp.: 9a (*Okuste a vízte, jak je Hospodin dobrý.*)
Ev.: Jan 15,1–8

Úterý 24. 7. – ferie

1. čt.: Ex 14,21–15,1
Ex 15,8–9.10+12.17
Odp.: 1a (*Zpívejte Hospodinu, neboť je velmi vznešený.*)
Ev.: Mt 12,46–50

Středa 25. 7. – svátek sv. Jakuba

1. čt.: 2 Kor 4,7–15
Ž 126(125),1–2ab.2cd–3.4–5.6
Odp.: 5 (*Kdo sejí v slzách, žnout budou s jásotem.*)
Ev.: Mt 20,20–28

Čtvrtek 26. 7. – památka sv. Jáchyma a Anny

1. čt.: Ex 19,1–2.9–11.16–20b
Dan 3,52.53.54.55.56
Odp.: ...a svrchovaně chvályhodný a velebený navěky.
Ev.: Mt 13,10–17

Pátek 27. 7. – památka sv. Gorazda a druhů (v Čechách: nez. pam. sv. Gorazda a druhů)

1. čt.: Ex 20,1–17
Ž 19(18),8.9.10.11
Odp.: Jan 6,68b (*Pane, ty máš slova věčného života.*)
Ev.: Mt 13,18–23

Sobota 28. 7. – sob. pam. P. Marie

1. čt.: Ex 24,3–8
Ž 50(49),1–2.5–6.14–15
Odp.: 14a (*Přinášej Bohu obět chvály.*)
Ev.: Mt 13,24–30

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
Antifona	1136	1768	1166	1673	1754	1722	1666
Žalm	784	783	783	786	783	783	783

Ranní chvály:

Hymnus	1136	1769	1166	1438	1440	1723	1666
Antifony	1137	1770	1167	1438	1198	1214	1229
Žalmy	1137	813	1167	813	1199	1214	1229
Kr. čtení a zpěv	1140	1770	1170	1674	1441	1724	1668
Antifona k Zach. kantiku	706	1780	1170	1439	1441	1442	1669
Prosby	1140	1771	1171	1675	1757	1724	1655
Záv. modlitba	706	1437	1171	1439	1441	1442	1656

Modlitba během dne:

Hymnus	1141	792	1172	792	1203	1219	1233
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Krátké čtení	1144	1773	1175	1676	1206	1221	1236
Záv. modlitba	706	1437	1175	1439	1206	1222	1236

Nešpory: SO

Hymnus	1132	1145	1774	1176	1677	1440	1727	807
Antifony	1133	1146	1775	1177	1439	1208	1224	808
Žalmy	1133	1146	1776	1177	1678	1209	1224	808
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1777	1180	1680	1441	1730	810
Ant. ke kant. P. M.	705	706	1780	1180	1439	1442	1443	706
Prosby	1135	1149	1778	1180	1681	1764	1731	811
Záv. modlitba	706	706	1437	1181	1439	1441	1442	707
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260	1238

MCM s. r. o. nabízí základní náboženskou literaturu

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:
Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1

MALÝ STUTTGARTSKÝ KOMENTÁŘ (Karmelitánské nakladatelství)

Milí čtenáři Světa,

v prodejnách Matice cyrilometodějské s. r. o. můžete zakoupit jednotlivé díly edice Malý stuttgartský komentář (všechny díly, které byly dosud vydány). Samozřejmě máte také možnost objednávky na adrese našeho nakladatelství, nebo elektronickou poštou na adrese knihy@maticecm.cz.

Edice vychází průběžně v Karmelitánském nakladatelství od roku 1996. Jde o překlad originální řady komentářů k Novému zákonu, vydávané v posledních letech ve Stuttgartu. Tyto komentáře pomáhají čtenářům hlouběji pochopit způsob myšlení a vyjadřování jednotlivých pisatelů novozákonních knih. Přinášejí základní údaje o místě a době sepsání biblického rukopisu, o jeho adresátech, o literárních a teologických zvláštěnostech. Jednotlivé publikace jsou obohaceny o exkurzy, jejichž seznam lze najít vždy na konci obsahu knihy. Všechny díly mají lepenou vazbu a zúžený formát A5.

V českém jazyce dosud bylo vytištěno těchto 14 dílů komentáře:

1 - Meinrad Limbeck: Evangelium sv. Matouše

280 stran, 160 Kč

2 - Meinrad Limbeck: Evangelium sv. Marka

208 stran, 160 Kč

3 - Paul-Gerhard Müller: Evangelium sv. Lukáše

176 stran, 167 Kč

4 - Felix Porsch: Evangelium sv. Jana

216 stran, 185 Kč

5 - Klaus Kliesch: Skutky apoštolů

148 stran, 155 Kč

7 - Franz-Josef Ortkemper: První list Korinťanům

172 stran, 179 Kč

8 - Jacob Kremer: Druhý list Korinťanům

116 stran, 119 Kč

9 - Walter Radl: List Galaťanům

88 stran, 99 Kč

10 - Rudolf Hoppe: List Efezanům, List Kolosanům

140 stran, 145 Kč

11 - Bernhard Mayer: List Filipianům, List Filemonovi

92 stran, 99 Kč

12 - Otto Knoch: První a druhý list Soluňanům

76 stran, 79 Kč

14 - Franz Laub: List Židům

156 stran, 170 Kč

17 - Wolfgang Baur: První, druhý a třetí list Janův

114 stran, 119 Kč

18 - Heinz Giesen: Kniha Zjevení apoštola Jana

176 stran, 175 Kč

Matice cyrilometodějská s.r.o.
Olomouc, 5/2000
Ponos, 779 00 OLMOUC 9

Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
771 11 Olomouc 1

SVEĽTO – týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává Matice cyrilometodějská v Olomouci. Černochova 7 – IČO 533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc. Šéfredaktor Josef Víček. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č.j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Nezaměnať to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1; telefon a fax 068/522 28 03 (e-mail: sveitocm@iol.cz; <http://www.maticecm.cz/svetlo>). Na této adrese přijímáme objednávky týdeníku i knih. Registrační značka MK ČR 7225. Administrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vinohradníka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042137/741 83 83; podávame novinych zástelok povolené SF, s. p. ZSRP Bratislava, č.j. 3335-OPC zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Limanová, Medzugasor aj.), se podřizujeme konečnému úsudku církve. Nevyžádane nezveřejněné příspěvky nevracíme.